Ar paſcha wiſuſchehliga Augſta Keiſara Aleksandera II. wehleſchanu.

Mahjas Weeſis.

Politiſks un literariſks laikraksts.

49. gada gahjums.

Mahjas Weeſis ar peelikumeem makſà:

Ar peeſuhtiſchanu eekſchſemè:	Rigà ſanemot:	Ar peeſuhtiſchanu ahrſemès:
Par gadu 3 rbl. — kap.	Par gadu 2 rbl. — kap.	Par gadu 3 rbl. 60 kap.
„ 1/2 gadu 1 rbl. 60 kap.	„ 1/2 gadu 1 rbl. — kap.	„ 1/2 gadu 2 rbl. — kap.
„ 1/4 gadu 1 rbl. — kap.	„ 1/4 gadu — 60 kap.	„ 1/4 gadu 1 rbl. — kap.

Redakzija un ekſpedizija atrodas Rigà, Ernſta Plates tipo-litografijà, burtu leetuwè un foto-kimigrafijà pee Petera baſn.

Sludinajumi makſà: 10 kap. par weenas ſlejas ſmalku rakſtu rindinu, preekſchpuſè 30 kap.

Apſtellejumi uſ Mahjas Weeſi un ſludinajumi ſuhtami uſ ſchahdu adreſi: Въ экспедицію газеты Маяcъ Віаcисъ, г. Рига. (Mahj. Weeſa ekſped. Rigà.)

Mahjas Weeſis iſnahk weenreiſ nedelà, treſchdeenàs. — Ar katru numuru iſnahk literariſks peelikums un katru mehneſi ſemkopibas peelikums.

Noſazijumi manuſkriptu eeſuhtitajeem:

Manuſkriptu eeſuhtitajeem japaſino redakzijai wiuu ihſtee wahrdi un adreſes. Manuſkriptus peeſuhtot jaeeſneedſ ari honorara peepraſijums un leelums (uſ paſcha manuſkripta). Rakſti bez ſchahdas peeſihmes tiks uſluhkoti par tahdeem, par kureem honorars naw makſajams. Eewadrakſtu un zitu rakſtu honorars noſakams pehz drukatàm rakſtu rindinam, ſtahſtu pehz drukas lokſnem. Honorari iſnemami arween tani gada zeturkſnì, kurà rakſti nodrukati waj wehlakais tſchetru nedelu laikà pehz notezejuſchà zeturkſchna. Kas ſchinì laikà honoraru neiſnem, teek uſſkatits par tahdu, kas no honorara atteizees. Neiſleetotee manuſkripti neteek atpakal ſuhtiti, ne ari uſglabati.

№ 3. Rigà, 21. janwarì. 1904.

Nupat iſnahza:

Plauſchu ſlimneeku eewehribai.

Sarakſtijis Dr. med. G. Beldau.

Makſà 15 kap. Par paſtu (ari pret paſtmarkam) 20 kap. Dabujams wairumà J. Brigadera grahmatu tirgotawà Rigà.

Saturs: Par ſemes wehrteſchanu Widſemè. III. — Kokwilnas ruhpneezibas ſtahwoklis. — Par eewehribu muhſu laukſaimneekeem. — No eekſchſemes: a) Waldibas ſinas. b) Baltijas notikumi. c) No zitàm Kreewijas puſem. — No Rigas. — No ahrſemem. — Teeſleetu nodala. — Uhtrupes (torgi). — Tirgus ſinas. — Walejas wehſtules. — Telegramas. — Daſchadi rakſti: Karſch. (Beigas.)

Literariſkà Peelikumà: Semes behrni. (Turpinajums.) — Seevoni. (Turpinajums.)

Par ſemes wehrteſchanu Widſemè.

III.

Par meſcheem makſajamo nodoklu leelums aprehkinams pehz eenahkuma, ko dod meſcha ſeme, t. i. ſeme, kura apauguſe ar meſchu. Meſchu eenahkumu aprehkinaſchanas nolukà meſchi eedalami 5 ſchkiràs, ſkatotees pehz ſemes labuma, no ka atkarajas ikgadeja koku peeaugſchana. Pee I. ſchkiras meſcha peeder meſchi, kur ikgadejais koka maſas peeaugums ſneedſas pahri par 55 kub.-pehdam; pee II. ſchkiras — ja peeaugums pahrſneedſ 42 kub.-pehdas, pee III. ſchkiras — ja peeaugums ſneedſas pahri 35 kub.-pehdam. Iſdewumi par meſchu kopſchanu, ſargaſchanu un ziti ſaimneeziſki iſdewumi atwelkami pee nodoklu aprehkinaſchanas noſt no meſchu wehrtibas. Kokus wehrtè pehz kubikpehdam un katras koka kubikpehdas wehrtiba noſakama eewehrojot weetu kur meſchs atrodas un ſchkiru, pee kahdas tas peeder. Wiſa meſcha wehrtibu aprehkina pehz koka kubikpehdu daudſuma.

Tahds bija muiſchneezibas preekſchlikums. Waldibas aprindàs tas neatrada pilnigas peekriſchanas. Sawà ſinà jau buhtu it pareiſi wehrtet meſchus pehz winu peeaugſchanas ſpehjas, kura ſawukahrt ir atkariga no ſemes labuma, bet tahdà gadijumà meſchu ikgadejo peeaugumu naw eeſpehjams zik nezik pareiſi noteikt bez ſemes ſtahwa analiſeſchanas. Ne maſak gruhti aprehkinama koku peeaugſchanas ſpehja pehz winu wezuma un kubiku ſatura. To wiſu eewehrojot waldiba noteiza, ka meſchi pee nowehrteſchanas eedalami ſchkiràs, ſkatotees pehz koku peeaugſchanas ſpehjas, pee kam jaeewehro kà meſcha ſemes labums, tà ari zirtumu apgroſijums. Zehrtamo koku peeauguma wehrtiba noteizama katrà meſcha ſchkirà uſ deſetinas, pee kam jaeewehro weetejàs meſcha materialu zenas. Tad japeeſkaita ziti eenahkumi no katras deſetinas meſcha ſemes, kà par lopu ganiſchanu, ſeenu u. t. t. un no tahdejadi dabuhtas meſcha wehrtibas jaatwelk meſchu ſaimneezibas iſdewumi. Pehz tad atlikuſchàs meſchu wehrtibas ſumas aprehkinami nodokli.

S e w i ſ ch k i e e n a h k u m i n o ſ e m e s, kà, peem. kuhdras un akmenu iſmanioſchano, ſweja u. z. pehz waldibas noteikuma aprehkinami uſ ihpaſchneeku ſinojumu pamata par winu ſkaidro eenahkumu pehdejo 10 gadu laikà, waj ari kahdà maſakà laikmetà, pee kam ſchahdu ſinojumu pareiſiba peenahzigi pahrbaudama. Ihpaſchuma wehrtibai zaur kahdeem nelabwehligeem apſtahkleem pamaſinotees, ihpaſchneeks war luhgt, lai iſdara pahrwehrteſchanu. Japeemin, ka par ſemes nodokleem no augſchmineteem ſ e w i ſ ch k e e m eenahkumeem muiſchneezibas projektà nebija nekahdu ſkaidru noteikumu.

Scho eenahkumu atſwabinaſchana no nodokleem, ſaprotams, buhtu nahkuſe par labu waj weenigi leelgruntneekeem.

Ehkas nowehrtejamas pehz muiſchneezibas uſſtahditeem un no waldibas apſtiprinateem noteikumeem, katra ſewiſchki, pee kam jaeewehro ſekoſchais: Weetàs un apwidos, kur ehkas paraſti teek iſnomatas wiſas, waj pa dſihwokleem, eenahkumi noteizami pehz widejàs nomas naudas, atrehkinot wiſus wajadſigos iſdewumus par ehku uſtureſchanu un apkopſchanu, kà ari par laiku, kamehr un kahdà mehrà ehka ſtahw tukſcha. Zitàs weetàs eenahkumi no ehkam aprehkinami pehz ehku zenas, pee kam wehrà nemami ehku iſturiba, winu eerihkojums un weeta, kur ehka atrodas.

Eenahkumi no fabriku un ruhpneezibas eeſtahſchu ehkam noteizami pehz ehku, maſchinu un zitu eerihkojumu wehrtibas. Eenahkumu apmehra noteikſchanu iſdara gubernas wehrteſchanas komiſija. Eenahkumi newar buht augſtaki par 5 proz. no ehku wehrtibas.

N o w e h r t e ſ ch a n a s e e ſ t a h d e s. Muiſchneeziba lika preekſchà, ka nekuſtamu ihpaſchumu nowehrteſchanai dibinamas ſchahdas eeſtahdes: gubernas nowehrteſchanas leetu walde, gubernas, aprinku un draudſchu nowehrteſchanas komiſijas.

Gubernas nowehrteſchanas w a l d e s ſaſtahws ſchahds: preekſchſehdetajs — gubernators; lozekli: reſidejoſchais landrahts, muiſchneezibas marſchals, ſemneeku leetu gubernas komiſijas paſtahwigais lozeklis, 2 landtaga eewehleti lozekli, muiſchneeku kreditbeedribas weetneeks un no gubernatora eezelams darbwedis.

Gubernas nowehrteſchanas leetu k o m i ſ i j a ſaſtahw ſem reſidejoſchà landrahta preekſchſehdes no 4 aprinku nowehrteſchanas komiſiju preekſchneekeem, domenu waldes preekſchſtahwja, krona palatas preekſchſtahwja un weena ſemneeku leetu komiſara pehz gubernatora iſwehles.

Gubernas nowehrteſchanas komiſija iſwehl wezako ſemes wehrtetaju un meſchkungu, kuri gubernatoram jaapſtiprina. Schàs perſonas peedalas gubernas nowehrteſchanas komiſijas ſeh-

CHAMPAGNE DOYEN.

Schampanjers Doyen.

CHAMPAGNE DOYEN.

Schampanjers Doyen.

CHAMPAGNE DOYEN.

Schampanjers Doyen.

Buſcha Eau de Cologne ir labs!

Daſchadi rakſti.

K a r ſ ch.

Iſ W. S. S o l o w j e w a tikumibas filoſofijas.

(Beigas.)

Lihdſàs ſchai baſnizai un opoſizijà pret winu, bet tik pat plaſchà apmehrà, zehlàs warenà franku-maſonu brahliba, kurà wiſs ir noſlehpumains, iſnemot winas ſtarptautiſko, wiszilwezes rakſturu. Nodibinajàs ar laiku zitadas ſaites nebijuſchà ſamehrà ſaimneeziſkà ſinà, — radàs p a ſ a u l e s t i r g u s.

Naw neweenas ſemes, kura ſaimneeziſkà ſinà buhtu patſtahwiga, kurai wiſs wajadſigais buhtu paſchai un no otras neka newajadſetu, nekas nebuhtu jaeemaina, tadehk ari gluſchi atſchkirtas walſts kà „pilnigas" nemaſ newar buht un tahdu eedomatees buhtu gluſchi paſaka. Tahlak, — wiſu iſglihtoto ſemju paſtahwiga kopdarbiba ſinatnu un technikas laukà, kuras augli tuhlin top par wiſu kopigu peederumu; atradumi, zaur kureem iſnihzina atſtatumu; deenas awiſchneeziba ar ſawàm paſtahwigàm ſinam no wiſàm malu malam, beidſot wiſai ahtri augoſchà ſtarptautiſkà „preekſchmetu apmaina" pa jaunajeem ſatikſmes zeleem, — wiſs tas iſtaiſa no kulturas zilwezes weenu weſelu, kurſch ihſtenibà, lai ari negribetu, tomehr dſihwo kopigu dſihwi.

Schi kulturas zilweze arween wairak top par wiſu zilwezi. Pehz ta, kad pehdejos gadu ſimtenos eiropeeſchi uſ wiſàm puſem iſplatijuſchi ſawu darbibas apgabalu, reetumos ſagrahbdami Ameriku, deenwidus auſtrumos Indiju un ſeemelauſtrumos Sibiriju, ſemes lodes leelakà dala atrodas winu warà. Tagad war teikt, ka ſchi wara jau pahrnehmuſe wiſu ſemi. Muhamedanu paſaule aptihta un ſawahrſtita ar Eiropas kulturas pawedeeneem un tik ween Sudana karſtajos tukſneſchos tee war uſturet ſawu meſchonigo pirmatnibu. Wiſa Afrikas peekraſte jau iſdalita Eiropas walſtju ſtarpà un nu jau Afrikas widuzis tapis par winu kildu preekſchmetu. Ahrpus eiropeeſchu robeſcham tik wehl bija palikuſchas Kina un Japana, bet ari tur jau eiropeeſchi panem pa oſtas pilſehtai. Azim redſot ſabruhk ari ſchi pehdejà ſeena: ar apbrihnojamu ahtrumu un weikſmi japani gadu ſimtena weenà zeturkſnì peeſawinajuſchees wiſu eiropeeſchu kulturu un materialu ſtahwokli un tuhlin to wajadſibu mehginajuſchi peerahdit ſaweem mongolu lihdſbrahleem. No galigas ſaſtingſchanas kineeſchus iſglahbuſchi japani. Scho miſiju gan jau agrak gribeja iſdarit eiropeeſchi, bet tas teem nelaimejàs. Kineeſchi eiropeeſchus neſaprata, bet ſawus lihdſbrahkus — japanus uſ reiſi. — Tagad paſihſtamais Kinas muhris wairs neder preekſch noſlehgſchanàs, bet wairs tik atgahdina ſen pagahjuſchus laikus.

Kahda atteeziba uſ karu bija ſchim intereſantajam paſaules progreſam, „ſemju ſawahkſchanai" weenigi zaur materialu kulturu? No weenas puſes karſch winà ſpehlè d a r b i b a s lomu.

Rewoluzijas un Napoleona kari wiſtim leeliſki paweizinaja to kuſtibu un Eiropas wiſpahrigu ideju iſplahtiſchanu, kuras noteiz 19. gadu ſimtena ſinatni, technikas un tautſaimneezibas progreſu, kurſch zilwezi materiali ir ſaweenojis. Un gluſchi tapat ſchàs ſaweenoſchanàs pehdejais akts — winas iſplahtiſchanàs uſ Kinu — ſahk muhſu azìs noriſinatees ne ar meera ſprediki, bet karu. No otras puſes materialas kulturas wiſpahrigums, kurſch pa dalai panahkts zaur kareem, pats top par warenu lihdſekli un meera pamatu. Tagad paſaules eedſihwotaju leeliſks wairakums iſtaiſa weenu paſchu reali ſaiſtitu weſelu, ſawàs dalàs ſolidaru meeſu, ja nu wehl ne gluſchi tikumiſku, tad wiſmaſ fiſiſku. Schahda ſolidaritate parahdas ekonomiſkà ſſerà. Kautkahda ſaimneezibas kriſe Nujorkà juhtami atſauzas tuhlin Rigà, Maſkawà un Kalkutà. Zilwezes meeſai radees w i s p a h r i g s juhteklis (sensorium commune), kadehk katrs ihpaſchs gruhdeens ſazel w i s p a h r i ſ a j u h t a m u darbibu. Pee ta katru nopeetnaku un ilgaku karu neiſbehgami pawada leelakee ſaimneezibas ſatrizinajumi, kuri, tagadejam wiſas paſaules dalu ſaweenojumam, buhs w i ſ a s p a ſ a u l e s ſatrizinajeeni. Tahds, augu gadu ſimteni attihſtijees ſtahwoklis, bet wiſeem ſaprotams tapis tik ween wina beigàs, ir peeteekoſchs pamats agrak pawiſam nejuſtajàm b a i l e m n o k a r a, kurſch tagad aiſnehmis wiſas iſglihtotàs tautas. Jau min. gadu ſimtena pirmajà puſè kari top ihſaki un retaki: ſtarp Waterlo un Sewaſtopoli Eiropa baudija 40 gadus meeru, kahds gadijums wehl nebija bijis winas wehſturè. Pehz ta wehſturiſki, ihpaſchi apſtahkli radija wairakus ihſakus karus — 1859., 1864., 1866., 1870. gados, bet rakſturiſks peemehrs mums pruſchu-frantſchu karſch, aſinainakais no pahrejeem: lai gan winſch pirmajai Eiropas tautai — frantſcheem atſtahja ruhktu tautas juhtu apwainojumu, tomehr ſchis juhtas wairak nekà 30 gadus neſpehj pahrwehrſtees darbos — aiſ bailem no kara! Waj 18. waj 17. gadu ſimtenì buhtu tahda attureſchanàs jel maſ eedomajama, nemaſ nerunajot par wezakeem laikeem? Un wiſa Eiropas walſtju brihniſchkigà brunoſchanàs, par kuru gauſchas idealee meera draugi, ko tad gan wina zitu leezina, nekà nepahrwaramas bailes no kara?

V.

Zilwezes karu wiſpahrejà wehſture, kuras galwenos momentus mehs peeminejàm, uſrahda apbrihnojamu meeribu un kahrtibu. Wehſtures behrnibas miglaini roſchainajàs atminàs wiſpirms parahdas ſamanams, lai ari fantaſtiſks Trojas kara weids, — ſchàs pirmàs leelakàs ſadurſmes ſtarp reetumeem un auſtrumeem, ſtarp Eiropu un Aſiju. Tà uſ Trojas karu ſkatas wehſtures tehws Herodots un ar winu naw welti ſaiſtits pirmais zilwezes ſajuhſminajums, zilwezes poeſijas — Iliades — peemineklis. Schis karſch pateeſi ir zilwezes paſaules wehſtures ſahkums, kura paſtahwigi groſas ap ſchauſmigo reetumu un auſtrumu zihnu uſ ſkatuwes, kas arween paleelinas. Tagad ſchi ſkatuwe ſaſneeguſe leelako pilnigumu, — wiſu paſauli — ſemes wirſu: tukſneſchainàs Skamandras weetà — Kluſais okeans, kuhpoſchà Pergama weetà — 400 miljonu kineeſchu, bet zihna ſtarp teem paſcheem naidigajeem — reetumeem un auſtrumeem. Schajà prozeſà bija brihdis kluſuma, kad pehz ahrejas toreiſejo auſtrumu ſaweenoſchanàs ar reetumeem — Romas walſtì, Trojas Eneja pehznahzeja laikà, kriſtigà gaiſma iſnihzinaja wezo naidu.

Bet ahrejà ſaweenoſchanàs iſrahdijàs nepaſtahwiga, kamehr garigà wehl gaida pilnibas. Teeſa, Romas walſts ahrejàs weenibas weetà tagadejà zilweze iſſtrahdajuſe zitu weenibu — materialu kulturu, kura, tapat kà pirmà, leek leelus ahrejus kawekkus apbrunotai zihnai zelà, tomehr ſchee kawekli, kureem pateizotees mehs pehdejà laikà eſam bijuſchi aiſſargati no E i r o p a s kara, neſpehj nowehrſt leelakàs abu paſauku — Eiropas un Aſijas ſadurſmes, kuras tagad naw wairs tahdas, kahdas tàs bija ſtarp greekeem un trojaneeſcheem, waj pat greekeem un perſeeſcheem, bet ſawà ſaſtahwà ir pilnigas diwas paſaules dalas, kuràs naidigi ſadalas w i ſ a zilweze. Weenas waj otras puſes uſwara dahwàs meeru wiſai paſaulei, no ſchàs uſwaras zelſees weena wiſpaſaules monarchija. Tad wairs nebuhs walſtju zihnu, bet ſchis politiſkais meers, ſchi ſtarptautiſkas weenibas uſſtahdiſchana wiſpaſaules walſts weidà, waj winſch buhs ihſts, pateeſs, muhſchigs meers, waj winſch pabeigs kildas un zihnas, pat apbrunotas, ſtarp ziteem zilwezes nepolitiſkeem elementeem? Waj te leelà mehrà tas neatkahrtoſees, kas muhſu azìs notika maſakà mehrà. Neſen wehl Wahzijà bija daudſ walſtinu, kuras ſawà ſtarpà kildojàs un karoja, tautiſkais weids zeeta aiſ weenibas truhkuma un tahdas weenibas radiſchana tapa par patriotu domu mehrki. Zaur daſcheem kareem ſchis domas iſpildijàs — un tomehr iſrahdijàs par nepeeteekoſchàm. Wahzeeſchi gan nekad naw atteikuſchees no ſawas politiſkas weenibas, bet wini it gaiſchi redſ, ka tas tik bija

dês, bet bes balss leesibas. Gubernas nowehrteschanas komisijas darbwedis ir residejoschais landrahts.

Waldiba atsina, ka muischneezibas projektâ nowehrteschanas leetu wirswaldiba schahdejadi teek sadalita starp 2 eestahdem, pee kam pehdejâ, t. i. gubernas nowehrteschanas leetu komisijâ, kura ihstenibâ buhtu wisu leetu isdaritaja un apspreedeja, esot par mas preekschstahwju no waldibas puses. Tapehz waldiba, noteikumu apstiprinot, saweenoja abas augschâ minetâs eestahdes weenâ — gubernas nowehrteschanas leetu komisijâ sem gubernatora preekschsehdes un schahdu sastahwu: residejoschais landrahts, gubernas muischneezibas marschals, wizegubernators, krona palatas un domenu waldes pahrwaldneeki, gubernas semneeku leetu komisijas pastahwigais lozeklis, gubernas waldes padomneeks, wezakais meschu rewidents, 2 no landtaga iswehlami lozekli un Widsemes muischneezibas kreditbeedribas preekschstahwis, kas eezekams no pilnas sapulzes. Darbwedi eezek gubernators. No 12 lozekleem komisijâ ir 7 no waldibas un 5 no muischneezibas puses.

Aprinku nowehrteschanas komisijam waldiba apstiprinaja schahdu sastahwu: aprinka muischneeku deputats, nodokku inspektors, domenu waldes preekschstahws, 2 semneeku leetu komisari, 2 no landtaga iswehlami muischneeku muischu ihpaschneeki, 2 lozekli no pahrejeem semes nodokku maksatajeem, kurus gubernators eezek. Weetejais nodokku inspektors ir aprinka nowehrteschanas leetu komisijas pastahwigais lozeklis. Komisijâ tahdejadi ir 3 waldibas preekschstahwji, 3 muischneeku un 2 pahrejo nodokku maksataju preekschstahwji.

Draudschu nowehrteschanas komisijam apstiprinats schahds sastahws: Komisijâ par preekschsehdetaju jabuht weenam muischneeku muischas ihpaschneekam, kuru iswehl draudses konwents; bes tam konwents iswehl par komisijas lozekli wehl weenu muischas ihpaschneeku. Tahlak draudses komisijâ peeder ik pa 2 saimneekeem no katra pee sinamas draudses peederiga pagasta, kurus iswehl pagasta sapulze. Landrahtu kolegija eewehl jaunakos nowehrtetajus. Pagastu preekschstahwji peedalas tikai pee to muischas un semneeku nekustamo ihpaschumu usrakstischanas un nowehrteschanas, kuri atrodas winu pagasta eezirknî. Draudsês, kurâs ir ari krona seme, komisiju sastahwâ jabuht ari domenu waldes preekschstahwim pehz domenu waldes iswehles.

Japeemin, ka pehz muischneezibas pirmâ preekschlikuma ari aprinku un draudschu nowehrteschanas komisijâs muischneekeem bija paredsets eewehrojams pahrswars, kurpreti pehz apstiprinateem noteikumeem ari masgruntneekeem dota aisstahwiba.

Kokwilnas ruhpneezibas stahwoklis.

Kahdu nedeku atpakal anglu kokwilnas fabrikanti bija sapulzejuschees uz ahrkahrteju kongresu un no wisâm nemeera, baschu pilnâm runam wareja tuhlin spreest, ka ar kokwilnas ruhpneezibu nestahw wairs tik labi. Wismaz ne tik labi, kà lihds schim. Un teescham: kokwilnas ruhpneeziba paschulaik Eiropâ un Amerikas Saweenotâs Walstîs pahrdsihwo nopeetnas gruhtibas, kuras ari uz muhsu eekschsemes ruhpneezibu nepaleek bes sawa eespaida. Scho gruhtibu eemeslis ir, wisihsaki sakot, tas, ka kokwilnas zenas pehdejâ laikâ ir zehluschâs, kokwilna palikuse dahrgaka; tapehz ari kokwilnas isstrahdajumus newar wairs pahrdot par agrakâm zenam, un tais walstîs, kur scho isstrahdajumu zenas tomehr naw isdewees sazelt lihds peenahzigam augstumam, ja wisus krahjumus grib pahrdot, tur atleek tik weens: raschoschanas apmehrus pamasinat, paseminat darba algas, radit darba truhkumu un ar wisu to wehl ari saudejumus pascheem fabrikanteem. Minetâ kongresâ anglu fabrikanti gribejuschi peedabuht ari ahrsemju fabrikantus, lai tee aprobeschotu raschoschanu, lai strahdatu wisâs kokwilnas fabrikâs masak stundu deenâ, bet schahdam padomam wisa ahrsemju ruhpneeziba tomehr naw paklausijuse. Amerikas Saweenotâs Walstîs gan zita padoma neatleek: no 1. sept. lihds 4. dez. tur ir sawehrpts 80,000 balles kokwilnas masak, nekà pehrn pa to paschu laikmetu, un bes tam wehl daudsos apgabalos darba alga ir krituse par 10 proz. Wahzijâ apstahkli ir drusku labaki, jo tur fabrikanti ir apgahdajuschees ar darbu un darba materialu gandrihs weselu gadu uz preekschu. Austro-Ungarijâ agrak eepirktu kokwilnas krahjumu wairs naw un tapehz tur ari starp fabrikanteem eet sarunas par fabrikazijas aprobeschoschanu uz kahdu laiku.

Pahrejot uz Kreewiju, jasaka, pamatojotees uz muhsu finantschu ministrijas organa „Торг. Промышл. Газ." sinam, ka kokwilnas dahrgums pehdejâ laikâ wehl deesgan mas te nahk sajuhtams. Leeta wispirms atkal ta, ka leela daka kreewu kokwilnas fabrikantu, ihpaschi Lodsas, schoreis jau ihstâ laimigâ brihdî ir eepirkuschi kreetni daudz neisstrahdatas kokwilnas, kad tàs zena stahweja wehl mehrenos augstumos; bes tam pamasam paaugstinato isstrahdajumu zenas wineem ir isdewees tomehr sastanot ar raschoschanas isdewumeem.

Tahds ir ruhpneezibas stahwoklis galwenâs walstîs. Rodas jautajums: kapehz tad ihsti kokwilna ir tapuse dahrgaka nekà agrak? Pamateemeslis schai parahdibai ir tas, ka peeprasijumi pehz kokwilnas un tàs produkteem peeaug leelakâ mehrâ nekà paschas kokwilnas raschoschana. Aug eedsihwotaju skaits kulturas walstîs, aug to materialà labklahjiba un ari lihds schim nekultiwetâs semês atweras jauni tirgi, kapehz peeprasijumi pehz lehtajeem kokwilnas fabrikateem tep arween leelaki. Gan ari raschots kokwilnas teek arween wairak: schimrihscham wisâ pasaulê rascho $2\frac{1}{2}$ reiz wairak kokwilnas nekà 70. gados un $1\frac{1}{2}$ reiz wairak nekà 90. gados. Peeprasijumi tomehr auguschi wehl wairak. Pehz schurnala „Le Monde Economique" sinam astonus gadus atpakal Amerikâ raschots 9 miljoni ballu kokwilnas un schis wairums jau tà pahrpluhdinajis pasaules tirgu, ka kokwilnas zenas krituschàs. Turpretim 1902.—1903. gados Amerikâ raschots $10\frac{3}{4}$ miljoni ballu un tomehr zenas zehluschàs no 35 frankeem (par 50 kilogr.) 1895. gadâ uz 85 frankeem.

Schai gadâ wispasaules peeprasijumus pehz kokwilnas skaita uz apmehram 15 milj. ballu un neweens netiz, ka peedabwajumi peeprasijumus segs. Lai sastanotu kokwilnas raschoschanu ar tàs isstrahdaschanu, tur wajadsetu wairakus gadus no weetas wisbagatigako raschu un bes tam kokwilnas laukus nahktos paplaschinat eewehrojamâ mehrâ.

Eiropas kokwilnas ruhpneezibai jazeesch jo sewischki tapehz, ka kokwilnas raschoschanâ galweno lomu spehlê Amerika no 14 milj. ballem, zik apmehram tagad pasaulê rascho kokwilnas, uz Ameriku kriht, kà minets, $10\frac{3}{4}$ miljoni. Tà amerikani pilnigi walda kokwilnas tirgû, un tiklihds winu iswedumi uz Eiropu apstahtos, Eiropas kokwilnas ruhpneeziba nonahktu wiskritiskalâ stahwoklî. Ta ir toteesu bihstamaka leeta, ka pehdejos gados Amerikani leelijki paplaschinajuschi sawas kokwilnas fabrikas, lai paschi sawâs mahjâs kokwilnu neween raschotu, bet ari isstrahdatu. No schîs klismas Eiropas walstîm pee laika jarauga glahbtees un to war weenigi tà, ka katra walsts ja ne sawâs mahjâs, tad sawâs kolonijâs leekas uz kokwilnas audseschanu. Teescham, Anglijâ ir nodibinajusês leela sabeedriba, kuras mehrkis weizinat kokwilnas kulturu anglu kolonijâs Reetumu Afrikâ. Tahdi pat zenteeni moduschees Franzijâ un Wahzijâ. Kreewija, kà sinams, jau kahdus 20 gadus zenschas eedesstit kokwilnas kulturu sawâs Widus-Asijas gubernâs. 80. gados tur kokwilnas lauku bija tikai kahdas 460 desetinas, kamehr 1895. gadâ to bijis jau 202,000 desetinu! 1890 gadâ kreewu fabrikâs isstrahdats $5\frac{9}{10}$ milj. pudu no ahrsemem eewestâs kokwilnas un $1\frac{9}{10}$ milj. pudu Kreewijâ raschotas kokwilnas, bet 1899. g. jau $5\frac{1}{10}$ milj. pudu kreewu kokwilnas uz $10\frac{9}{10}$ milj. pudu ahrsemes.

Kà redsams, tad wisas leelakàs walstîs weizinàs arween leelakâ mehrâ sawu paschu kokwilnas raschoschanu, lai tiktu arween neatkarigakas no amerikanu tirgus. Sinams, lihds ar to eiropeeschu kokwilnas fabrikanteem draud nahkotnê arween nopeetnakas breesmas no amerikanu gataweem kokwilnas isstrahdajumeem. Bet tas jau ir koti wispahrigs nahkotnes jautajums, proti jautajums par to, zik tahlu sneegsees Amerikas ruhpneezibas draudoschais un nospeedoschais eespaids uz Eiropas ruhpneezibu un ar kahdeem lihdsekleem Eiropa spehs atkratitees no ta un nodroschinat paschai sawu saimneezisko attihstibu? aa.

Par eewehribu muhsu laukfaimneekeem.

Ka muhsu laukfaimneeki nesinadami tirgus zenas, sawas prezes — raschojumus pahrdodami daudzreiz peewikas, to rahda sekoschee peemehri.

Nesen kahds P. pagasta saimneezinsch peebrauza pee kahda uspirzeja ar $2\frac{1}{2}$ birkaweem linu un solija uspirzejam sawu prezes wesumu atdot par 85 rubleem. Uspirzejs redsedams leelo lomu, sola pahrdewejam 5 rbl. wairak, (tas ir 90 rbl.), par kuzeem pahrdewejs koti preezajàs slawedams uspirzeja leelo schehlastibu. Lai zits wina brango lomu neissauktu, tad uspirzejs tam tuhlin eedewa uz rokas 50 rbl. Wehlak peenahk kahds zits uspirzejs un atsihdams leetas ihsto wehrtibu, sola par weenu paschu birkawu 65 rbl. Bet tà ka pirmais uspirzejs jau muhsu semneezinam bij aismaksajis wairak par pusi no solitàs maksas, tad nebij wairs eespehjams otram pahrdot. Muhsu saimneezinam neatlika wairs nekas zits, kà weenigi ar noskumuschu sirdi braukt mahjâs, jo uz wesuma ($2\frac{1}{2}$ birk.) linu bij paspehlejis $72\frac{1}{2}$ rbl.

Otris peemehrs schahds. Kahds turigs tehws D. pagastâ aisweda sawu brango wehrsi uz tirgu. Uz zeka pee ruweja kroga kahds uspirzejs tam sola par wehrsi 30 rbl., daschadi to mahnidams par gokas lehtajàm zenam. Muhsu tehws kahdu brihdi ais auss kasidamees apdomajàs un pahrdewa wehrsi par soliteem 30 rbl. Tehws naudu sanemdams slepeni nopreezajàs, ka sawu prezi ir dahrgi pahrdewis, bet wina preeks nepastahweja ilgi; tuhlin peenahza zits uspirzejs, un pirmais schim pahrdod wehrsi, wezim redsot par 55 rbl. Lopina audsinatajs tikai schehli noskatas, ka winsch ir wihlees jeb taisnak sakot peekrahpts par 25 rubleem.

Japeemin, ka otris pirzejs, tirgû wehrsi eewedis wehl nopelnija 5 rbl. Tà tad muhsu tehws sawu wehrsi, kuru audsinadams bij ne masumu puhlejees, pahrdewa par puszenu.

Schinî pagahjuschâ wasarâ redseju, ka daschi sweesta raschotaji, uspirzejeem sawu sweestu pahrdewa par 18 kap. mahrzinu, kamehr pilsehtâs sweesta pastahwigàs zenas bij 28—32 kap. par mahrzinu. Tà tad zaur daschadàm uspirzeju mahnischanam, muhsu sweesta raschotaji paspehleja uz 1 birkawa sweesta, 40—56 rbl.

No scheem peemehreem redsam, ka daschi muhsu laukfaimneeki produktus gan prot raschot, bet neprot pahrdot. Lai muhsu laukfaimneeki no schahdeem saudejumeem issargatos, tad nekahdu labaku aissargu lihdsekli newaru eeteikt, kà tikai laikrakstu lasischanu, jo kas laikrakstus nelasa, tas ari maz to sinàs par tirgus zenam. Laikrakstu lasitaji gan maz schahdus saudejumus zeesch, bet wairak gan nelasitaji.

Es sinams, ka daudzi laukfaimneeki laikrakstus neabonè, weenigi tos pahris rubkus schehlodami, kas par laikraksteem buhtu jaisdod, bet sche ir fakti, kas peerahda, ka pahris rubkus schehlodams, desmitus pasaudè. P. Bhmns.

---

wajadsigs solis uz preekschu un ka wehl nebuht naw sasneegts augstakais. Sihko walstinu politisko zihna walsti pahrmainijusês ar daudz leelaku zihnu — religisku un saimneezisku.

Waj naw gaischa leeta, ka tizibu un materialu intereschu zihna pahrdsihwo tautu un walstju zihnu un ahrejas politikas weenibas galiga nodibinaschana israhdis winas eekschkigo nepilnibu.

VI.

Wehsturisko zilwezes saweenoschanàs prozesa karsch, kà redsejàm, spehleja galwenâ widutaja lomu. Zitschu un schkiru kari nowadija pee walsts satwerstmes dibinaschanas, kuras robeschâs nu beidsàs sihkee kari. Kari starp sawruhpàm walstîm nowadija pee plaschakàm, leelakàm kulturas politiskàm weenibam, kuras nopuhlejàs sawâs robeschâs usturet meeru un saderibu. Sawâ laikâ saskaldità un sadalità zilweze bija, tà sakot, no kareem gluschi ais- un pahrnemta, kuri nekad nebeidsàs winu widû. Karsch bija wisur, bet weenmehr wairak un tahlak atraidits, tagad winsch nopeetni beedina tik ween uz diwu galwenu rahsu — dseltenàs un baltàs robescham, kurâs sadalas wehsturisko zilweze. Weenoschanàs prozess tuwojas sawam galam, bet tas wehl naw peenahzis. Jawehlas un jazer, ka Eiropâ wairs nebuhs kara, tomehr dseltenàs rahsas meeriga peeweenoschana wiszilwezes kulturas aprindam leelakâ mehrâ netizama un tadehl, karu usluhkot par tuhlin isnihzinamu un atzekamu, naw nekahda pamata no wehstures stahwokka noraugotees. Bet waj schi puse wajadsiga zilwezes tikumibas apsinai?

Leeta israhdas schahda.

Kahda ari karam nebuhtu wehsturisko nosihme, winsch tomehr ir slepkawiba, jo weeni kaudis waj tautas nokauj zitus: bet slepkawibu noteesà muhsu apsina un tadehl mums pehz apsinas jaatsakas no kareem un ziteem ir tas pats jaeedwesch. Schahdus eeskatus isplatit ar wahrdeem un darbeem ir weenigais un pareisais lihdseklis karu isnihzinat, jo tad katrs atteikses no kara un karsch buhs newarams."

Gadu desmit atpakal Kreewijas eewehrojamu daku aisnehma bads. Kas tad bija katra zilweka peenahkums? Juhtas un apsina skaidri runaja: weens no diweem, waj nu istizini wisus issalkuschos, jeb pats nomirsti badu. Miljonus issalzeju paehdinat es nespehju un ja apsina mani par to gluschi nenoteesà, ka es paliku dsihws, bet nenomehrdejos badâ, tad weenigi tadehl, ka manu tikumisko peenahkumu — wisus issalkuschos ar maisi apgahdat, usnehmàs ispildit walsts, pateizotees sawai warai un lihdsekleem un eerihkojumam. Schajâ gadijumâ walsts israhdas par tahdu eerihkojumu, karsch war ahtri isdarit tikumiskus peenahkumus, kurus atsewischkas personas newar eespeht. Bet ja walsts manâ weetâ ispilda manus teeschus peenahkumus, kà tad nu war sazit, ka man naw nekahdu peenahkumu pret winu, un tai ari nekahdu teesibu uz mani? Ja man bes winas peenahzàs nodot sawu dsihwibu, waj tad lai es aisleegtos ar sawu neezigo peepalihdsibu, kura winai wajadsiga manu peenahkumu ispildischanai?

Tahda pat nosihme un pamats ir kara organisazijai walstî. Ja meschoni, peem. Kaukasijas kalnu eedsihwotaji, usbruhk zekotajam, ar skaidru noluhku winu nokaut un ari wina gimeni nogalinat, tad tam p e e n a h k u m s ar teem zihnitees, newis ais dusmam waj naida uz teem, un ne tadehl, lai sawu dsihwibu isglahbtu zaur tuwaka dsihwibu, — bet tadehl, lai apsargatu wahjos, kuri atrastos wina apsardsibâ. Tuwakam palihdset lihdsigos gadijumos ir teesche tikumisks peenahkums. Tomehr wisus wahjos un newainigos aisstahwet pret kaundaru usmahkschanam un pahrestibam atsewischkam zilwekam naw eespehjams, bet daudzeem tas pa spehkam. Tahdu apsargu sawahkschana ir — kara deenesta un spehka nosihme walstij un to schahdâ waj tahdâ nosihmê pabalstit ir katra zilweka peenahkums, kura newar attaisnot ne ar kahdu pateesibas sagrostschanu u. t. t., tadehl ka melnee graudi ir kaitigi, wehl newar teikt, ka wisi rudsi ir tahdi.

Kara un katra zita peespeesta organisazija naw kaunums, bet kaunuma sekas un sihme. Tahdas organisazijas nebija tais laikos, kad Abelu wina brahlis dusmâs nokawa. Jr pareisi baididamees, ka tas wehlak tapat nenotiktu ar Setu un ziteem meerigeem kaudim, labee zilwezes sargengeki sajauza mahlus ar waru un dselsi un radija saldatu. Un eekam Kaina juhtas naw issuduschas no kauschu sirdim, saldats nebuhs kaunums, bet labums.

Kas sihmejas uz isschkiroschu zihnu starp Eiropu un Asiju, tad tas, pee wisas winas waramibas, wehl nemaz neprasa tik pahrspihletu spehku. Pirmais eespehjamais nolihgums, lai ari gruhti tizams, mongolu rahsas usnemschana kristigâ tizibâ, bet tad gan ari paschàm kristigàm tautam buhtu wairak un leelakâ mehrâ janostahjas uz tikumibas pamateem.

Pasaules religiju kongresâ Tschikagâ daschi Asijas budisti un bramani greesàs pee eiropeescheem ar tahdeem wahrdeem, kuri isteiz austrumeeschu domas schajâ sinâ jo skaidri: „Juhs mums suhteet misionarus, pasludinat juhsu religiju. Mehs nenoleedsam juhsu religijas zeenibas, bet ar juhsu religiju eepastnuschees diwos pehdejos gadu simtenos, mehs redsam, ka wisa juhsu dsihwe norit gluschi otradi nekà juhsu religija mahza un ka juhsos newalda nekahds pateesibas un mihlestibas gars, bet mantkahribas un warmahzibas gars, kahds peemiht wiseem slikteem kaudim. Tà tad weens no diweem: waj nu juhsu religija pee wisa sawa eekschkigà pahrakuma newar buht praktiski isleetojama un tadehl neder ari jums, winas sludinatajeem, jeb waj juhs paschi esat tik slikti, ka negribat to ispildit, ko warat un kas jums peenahkas. Ne weenâ, ne otrâ gadijumâ jums muhsu preekschâ naw nekahdas zeenibas un jums jaatstahj muhs meerâ."

Uz to war pahrleezinoschi atbildet ne wis ar wahrdeem, bet — darbeem.

Kà tas ari nebuhtu, ja reetuma karsch ar austrumeem ari israhditos nenowehrschams, ir tad jaatgahdajas, ka Eiropas uswaras nolihgumi buhs wisu tautu weenprahtiga rihziba un winu garigu spehku pazelschana, bet newis apbrunotee kauschu bari. Un schajâ pehdejâ karâ, kuram wajadsetu sekot wisas pasaules saweenoschanai, Kreewijai, kà domajams, peekritis galwenà loma. —ri—ri—

Pret aissmakuschu balsi ik stundas waj pusstundas der eenemt pa tehjkarotei medus. Ja schis lihdseklis deenas laikâ gluschi negaiditâ kahrtâ nelihdsetu, tad medum wajaga peelikt klaht wehl olu dseltenumu un drusku mandeleskas.

Greesumus koti ahtri war aisdseedet ar behrsu waj leepu pumpuru nostahdijumu. Minetos pumpurus uz 2 lihds 3 nedelam nostahda weenkahrschâ brandwihnâ, kura nem tikdaudz, ka schkidrums isnahk labi pabeess. Pumpuri jasalasa aprila mehnesî. Kad nostahdijums pagatawots peenahzigi, tad tas ir lipigs, beess schkidrums ar koti skaistu dsintarkrahsu.

Medus kà lihdseklis pret apdegumeem koti eeteizams ari tad, kad weseli lozekli apdegušchi. Kahdam diwgadu behrnam no wehrdoscha uhdena nopluka wisa roka; to tuhlin apsmehreja ar labu kahrtu medus un apsehja ar nahtnu drehbi: sahpes drihz aprima un wahts sahka kahrtigi sadsiht. Medus wainai nelaida klaht gaisu, pee kam ari pahrsehjumu wareja mainit bes nekahdàm sahpem, jo peetika, kad drehbi apslapinaja. Ari glizerins derigs tahdos gadijumos: uz apdegumu uspilina daschus pileenus glizerina, kurus tad istraipa pa wisu wainu, pehz kam ari sahpes rimstas.

No eekschsemes.

a) Waldibas sinas.

Eezelts: Bauskas semneeku wirsteesâ par preekschsehdetaju Rigas apgabalteesas tulks Alekfandrs Dawids.

Paaugstinats: par kolegiju registratoru Baltijas domenu waldes sekretara jaunakais palihgs Eglits.

b) Baltijas notikumi.

Muhsu grahmatu isdeweji. „Tehwija" pehz ilgaka laika nu reis runajuse eewadâ prahtigu wahrdu. Ka tahkak mulkojusès, par to naw muhsu daka. Prahtigais wahrds, ko „Tehwija" teikuse, ir tas, ka wina apwehrtè eenehmumus, ko sanem muhsu grahmatu isdeweji, kas reisê, ari raksturo zik leelu atlihdsibu pelna to isdewejs.

„Tehwija" starp zitu raksta:

Atkal reisi pagahjuschi seemas swehtki — leelakee dahwanu swehtki — un atkal reis parahdijusès muhsu literaturas leelâ kailiba (!? „M. W." Red.) glihtos isdewumos. Muhsu literaturâ nawa labakas un wehrtigas (!? „M. W. Red.) grahmatas, kuras waretu noderet kâ dahwana plaschakàm aprindam. Weenigà buhtu „Dseesmu grahmata", kuras papirs deemschehl arweenu mehdsi buht wisai schaubiga labuma. Muhsu bibeles eespeedums un papirs ir — neween weenkahrschs, bet ari sliikts, ka teescham glihtu scho darbu newar saukt — wismaz jaunakâ isdewumâ ne. Kà neezigu isnehmumu waretu minet muhsu bibeles isdewumus ahrsemês, kas arween glihtaki pagatawoti nekà eekschsemês. Muhsu eekschsemes isdewumeem drukas rindas schkihbas greisas, burti saleekuschees, sagrosijuschees un nodiluschi, papirs plahns, rupjis, maswehrtigs — — wiss — it wiss pehdejà labuma. Un ziti muhsu garigàs literaturas isdewumi gandrihs iten wisi zeenigi peesleenas bibeles isdewumam. Dasche teiks, ka schis grahmatas wajaga lehti isdot, lai winas buhtu plaschàm aprindam lehti peeeetamas. — Ir teesa — tam pilnigi peekrihtu! Bet kadehl tad tas neteek praksê isweets? Dseesmu grahmatas un bibeles pahrdod tatschu milsigâ daudsumâ — tik daudz kà neweenu zitu latweeschu literaturas isdewumu — un tomehr winu zena — ir stipri augstaka. Panemeet kahdu gadu gahjumu no muhsu mehneschraksteem, peem. „Austrumu", „Mehneschraksts" — tee maksà katrs tikai 2 rbl. 60 kap. gadâ. Zik masina nu nawa pret teem „dseesmu grahmata". Un tomehr — zena — zik otrada! Un tà pat tas eet ari ar bibeli. Un tatschu katrs teiks, ka techniskais darbs pee muhsu schurnaleem daudz pahraks. — Bet warbuht saturs taisa starpibu? Nawa saprotams, kà tas to waretu. Muhsu bibeli tulkoja preeksch pahris simts gadeem Glücks un wehl kahdi mahzitaji. Tee par to nekahdu honoraru nawa dabujuschi. Wehlak bibeles waloda ir gan pahrlabota, bet to ir isdarijuschi latweeschu draudschu mahzitaji, kuzu amata peenahkums tatschu buhs — to darit, un naw ari atklahtibâ dsirdets, ka winu darbs buhtu kà samaksats. — „Dseesmu grahmatas" saturs, zik sinams, ari naw naudu maksajis. Un nesatotees uz wisu to schis grahmatas samehrâ ar sawu weenkahrscho — ja pat prasto techniesko isstrahdajumu ir tik dahrgas".

„Latweescha" redaktors Klahws Ukstinsch 18. janwarî Leepajâ nomira kahdu 70 gadu wezumâ. Kahdu laiku winsch sawâ dsimtenê, Pehrkonê, bija par skolotaju un wehlak Leepajâ atwehra latweeschu grahmatu pirmo pahrdotawu. Leepajas latweeschu sadsihwes attihstischanâ Ukstinam bija leeli nopelni.

Widsemes tautskolu direkzija bija likuse preekschâ pagastu waldem, waj winas negrib peedalitees pee sewischka fonda dibinaschanas pee tautas apgaismibas ministrijas, no kura wajadsibas brihdî waretu aisnemtees naudu preeksch tautskolu buhweschanas un ustureschanas, mahzibas lihdsekku eegahdaschanas u. t. t. Pagastu waldes, kà „B. W." raksta isteikuschàs, ka winas tahda fonda dibinaschanu neatrodot par wajadsigu.

Widsemê pehrn, kà „Pr. Kraj" raksta, 171 ahrsemneeks peenehmuschi Kreewijas pawalstneezibu. Tee bija schahdi pawalstneeki: Sweedrijas 4, Danijas 2, Leel-Britanijas 1, Austro-Ungarijas 5, Schweizijas 3, Saweenoto Walstju 1 un pahrejee 155 Wahzijas.

Krona imobiliju nodoklu 1904. gadâ jamaksà Widsemê 328,000 rbl., Kursemê 105,000 rbl. un Igaunijâ 78,000 rbl.

Kauguru Semkopibas beedriba Walmeerâ eerihkos semkopibas maschinu un rihku noliktawu un atwehrs turpat ari sawas bibliotekas nodaku, kuram noluhkam ta sihmejuse 100 rbl.

No Slokas. Rigas juhrmalas Swejneeku beedriba 11. janw. notureja pilnu sapulzi. Pehrn ta eenehmuse 366 rbl. 10 kap., isdewuse 317 r. 60 kap. Dezembrî beedriba Slokâ atwehra starpneeku biroju, kura beedreem gahdà winu prezei pirzejus bes uskuptscheem. No 1.—31. dezembrim biroja pahrdewuse 1,905,000 siwis (renges un kihschus), zaur ko beedribas kasei eenahkuschi 39 rbl. 51 k. (ik no 1000 siwju 2 kap.); bet no 1.—5. janwarim beedriba jau pahrdewuse 3,400,000 siwis, jo sweja bijuse laba. No jauna eestahjuschees 45 swejneeki, tà ka tagad ir pawisam 135 beedri. Tà ka beedribai deesgan leeli eenahkumi no siwju pahrdoschanas, tad nolehma beedru naudas nemaz neneemt, bet tikai eestahschanàs naudu 1 rbl.

No Nitaures. Kà jau parasts wisàs schejeenes 4 skolàs tika sarihkotas seemas swehtku eglites, pee kuràm bes daudz dseesmam atskan ari daschadas runas un ziti preekschnesumi; schee eglischu wakari no behrnu wezakeem un ziteem laudim teek leelâ mehrâ apmekleti, weenu no mineteem eglischu wakareem apzeemojis ari kahds garnadsis un notscheepis to wislabako kumelinu un aislaidees pa galwu, pa kaklu, ka no panahkschanas nebijis ko domat. — Tagad kahda akteeru beedriba uz ilgaleem gadeem noihrejuse bijuscho Labdaribas beedribas sahli Kikutâ un dod teatra israhdes. J—s.

No Wez-Peebalgas. Neti kur tà, kà sche par nabageem teek gahdats. To mahjoklim uszelts ehrts nabagu nams, peenemts un algots to kopejs-saimneeks, kursch galwenâ weidâ ruhpejas par to tihrigu apkopschanu, kursch bes zita katru nedeku ari grihdas ismasgà. Nabagu usturai teek ari gaka pirkta, wasaru putrai pehrk ari saldu peenu. Maises pahrakumu nabagi bij pasahkuschi isnest un pret pahrtikas leetam pahrmainit, kapehz, lai scho nebuhschanu nowehrstu, nabagu nams ar wisu ta 3 puhrw. leelo semi ar augstu dehku sehtu aptaisits. Lai gan no pagasta nabagi labi apgahdati, tomehr draudses gans preeksch teem kolektè naudu, ar ko tos waretu pee seemas swehtku eglitem eepreezinat, kurâ leetâ draudses lozekli ari naw skopee, jo, kà jauna gada deenâ zeen. draudses gans Gailischa kgs pasinoja, preeksch weetejeem nabageem isgahjuschâ gadâ eenahzis ap 215 rbl., kurpretim ziteem mihlestibas mehrkeem ap 675 rbl. Ari skolas kasê eenahzis ap 200 rbl., kura, lai gan sneeguse isg. gadâ pabalstus, 1. janw. 1904. g. ar aisdewumeem un skaidro naudu skaita pahri par 1500 rublem. Jaques.

No Lasdones draudses. No schis draudses war teikt, ka ta peeder pee gaischakeem apgabaleem Widsemê. Te peemehram ir skolas peeteekoschi katrâ pagastâ. Bez tam besmaksas tautas biblioteka. Isrihko ari preekschlasijumu-jautajumu wakarus, sem mahzitaja J. Ehrmana kunga wadibas Lasdones mahzitaja muischâ un sem mahzitaja Judina kunga wadibas ministerijas skolas telpàs. Wakarus publika leelâ mehrâ apmeklè. Weens no schahdeem wakareem notika scha gada 11. janwarî pee Ehrmana kunga, pee kura peedalijàs ari Dr. Paukuls isskaidrodams daschus higieniskus jautajumus, kà ari weterinarstudents Leez kungs. Starp zitu tika runats par isglihtibu, kuru mahzitajs J. Ehrmana kgs sawâ parastâ weidâ apskatija aisrahdidams, ka wairak peegreeschama wehriba arodneezifkai literaturai. x.

No Lasdones. Schejeenes B. saimneekam garnadschi islaiduschi linsehklas wehjâ t. i. linsehklas atradàs peedarbâ ar wisàm pelawam; garnadschi istihra tàs un prom ar wisàm. Tà tee issog ap 10 puhru linsehklu. P. mahju saimneeks eelizis suni schkuhni, lai sagti nesagtu seena. „Seenahsis" sadod sunam, tas nerehjis aisskreen. „Seenahsis" peekrauj wesumu un brauz prom. Leez i suni schkuhni eekschâ, bet neka! P. W.

No Laudonas-Odseenas. Laudonas-Odseenas pagastâ sinnescha, tà saukta „kasaka" amats tika ustizets pagasta skrihweram, kursch tad preeksch schi amata ispildischanas peenehmâ sewischku personu. Ir weikali, kur gruhti istikt bez widutajeem. To paschu waretu sazit ari par pagasta sinnescha amatu. Katrs widutajs tatschu grib par sawàm „puhlem" kahdu nekahdu atlihdsibu. Laudonas-Odseenas pagastâ sinnescha weeta bija isdota weetejam skrihweram, kursch preeksch weetas ispildischanas bija peenehmis kahdu zitu personu. Pagasta lozekkis O. atsina schahdu kahrtibu par nepareisu un suhdseja par to pee semneeku leetu komisara. Komisars suhdsibu neeewehroja. O. pahrsuhdseja pee semneeku leetu komissjas, kura atstahdinaja skrihweri no sinnescha amata un usdewa iswehlet par sinnesi kahdu zitu personu. Otràs instanzes spreedums jau gahjis spehkâ. E. K.

— Seemas swehtki — preeka swehtki! Winu peenahkschana katra sirdi sajuhsmina, jo ar teem katris zerè kaut kahdu preeku, waj nu pats sewî just, waj zitam sagatawot. Schejeenes pareist. skolâ tika sarihkota behrnu eglite ar behrnu gara redses aplokam peemehroteem teatra uswedumeem un wairak balsigu dseedaschanu. Te wezakee ar preeka pilnàm sirdim noluhkojàs sawos lolojumos, kuri tehloja sawas lomas ir patihkami. Wehlak skolneeki tika apdahwinati daschadàm dahwanam. Vidi.

No Behrsones. „Mahjas Weesî" 52. num. kahds Schanis raksta par Behrsones nespehjneeku namu un konstatè to faktu, ka kahds nespehjneeks, situmas mekledams, usgulees uz plihtes, sagrausdejis aust, kas ari bijis wina nahwes zehlons. Esmu peespeests atgahdinat schim lihdsigeem „Schaneem", ka newaru atkaut uz preekschu, ka laikrakstos wehl atkahrtotos sinojumi, kuri nepareisi attehlo muhsu pagasta eekschejo dsihwi, kahrtibu un aisskar tahdâ kahrtâ wina godu. Ja grib ko rakstit, tad lai raksta, bet pateesibu.

Behrsones pag. wezakajs J. Marschans.

Walkas-Stukmanu dselszeka brauzeeneem arween gahja lihds bufetes wagons, kur daschs labs meesischa un rudsischa zeenitajs saprawija duhschu un tad meimuroja pa wagoneem, apgruhtinadams neapreibuschus pasascheerus. Nahza daudzas schehloschanàs un luhgumi, lai labak slehdsot scho „skrejoscho" buseti. Tagad luhgums ispildits. Ari preekschneeziba, redsams, nahkuse pee pahrleezinaschanàs, ka bufetes wagons neween naw derigs, bet ir pat wehl kaitigs uz tik ihsa zeka gabals.

No Malupes. Neilgi atpakal pee Malupes kroga notika pahrdroscha sirgu sahdsiba. Kahds strahdneeks brauzdams pelnâ, sirgu atpuhtinat apnehmees pee kroga un pats eegahjis krogâ. Bet kad pehz kahdas pusstundas isnahzis no kroga, tad sirga wairs nebijis. Eewehrojot ka kroga preekschâ uz laukuma staigà wairak zilweku, sagli bijuschi ir droschi rahweji. K—ls—.

No Aprikeem. Weetejais pagasts ilgu laiku prahwojàs ar muischas ihpaschneeku par to, ka tas sawâ laikâ bija isnihzinajis 3 semneeku mahjas, zaur ko pagasta nodokku maksatajeem bija janes leelakas nastas un klauschi. Tagad schi leeta isschkirta pagastam par labu, kursch tagad dsiras peeprasit no muischas ihpaschneeka, lai tas atmaksà atpakal pagastam wisus leekos nodokkus un klauschus par schim 3 mahjam.

No Jurjewas. Starp weetejeem wahzeescheem un igauneem bija iszehlusès sihwa zihna. Pirmee bija sastahdijuschi kahdu sarakstu par weetejeem tirgotajeem, sarakstâ atradàs daudz igaunu wahrdu; sarakstâ minetee tirgotaji bija boikotejami. Sahkumâ neweens nesinaja saraksta nosihmi, lihdz kam beidsot ari tas nahza gaismâ. Daudzeem nu bija ko brihnitees, jo israhdijàs, ka daschs labs wehl nebija „usdeenejis" par birgeri, kamehr zits atkal nebija usnemts prosstrizzijâ, lai gan tas nekad nebija noleedsis sawu tautibu. Deesgan dihwaina schahda zihna pilsehtâ ar 50,000 eedsihwotajeem, no kureem wairak nekà treschdaka ir semneeki jeb igauni.

— Widsemes hipoteku beedribâ tagad dabujuschi pahrswaru igauni. Kà wahzu awises raksta, tad pee wehleschanam jo swariga loma bijuse „Postimees" redaktoram Tönissonam.

— Pehz 13 dez. 1903. g. Wisaugstaki apstiprinatà ministru komitejas nolehmuma pastiprinatà apsardsiba pagarinata lihds 1904. g. 1. dezembrim.

No Jelgawas. Pa swehtku laiku saskaitijàm uz Allunana statuwes Wahzu Amatn. beedribâ trihs israhdes, no kuràm „Seschi masi bundseneeki" bij wiswairak apmekleta un — wislabak isdewusès, atskaitot kahdas sihkakas kluhdas un neweiklibas, par kuràm bij atbildiga darama Annas Steinberg attehlotaja, kura nebij eeskatijuse par wajadsigu, sawu lomu labaki ismahzitees. Aspasijas „Waidelote" tika atkal usnemta wisai silti, lai gan luga sneedsàs pahri par daschu eesahzeju spehkeem, kurus tahdàs swarigàs lugàs, kahda „Waidelote", nederetu wis stahdit publikas preekschâ. Tas it sewischki sihmejas uz karaleeni, dascheem kunigaikscheem un diwàm waidelotem. Labs bij atkal karalis, Krihws, Mirdsa, Asja un wehl daschi ziti. — Kà katru gadu ap to paschu laiku, tà ari tagad sarihkos sestdeen, 24. janwarî Wahzu Amatn. beedribâ „Masku balli ar premijam", tà tad wakaru, kahdi jau agrak eeguwuschi pee Allunana teatra apmeklejoschàs publikas labu slawu un daudz zeenischanas, tà ka sahle schahdos wakaros mudschet mudsch no maskam un jautreem apmekletajeem. Kà dsirdams, tad „masku reduti" 24. janwarî kuplinàs daschadi uswedumi un humoristigi preekschnesumi. —s.

No Emburgas. Schejeenes pastu pagahjuschâ gadâ kronis gribeja slehgt, tadehl ka gada laikâ zekotees kronim ap 100 rublu saudejumu. Kronis usaizinaja weetejo Emburgas pagastu, waj tas neusnemtos pasta ustureschanu. Tad minetais pagasts tahkak usaizina apkahrtejos pagastus, kuri scheit sawem korespondenziju uz peedalischanos. Bet usaizinajums nedabuja lihdz galam atrisinatees, kad pasta turetajs usnehmàs kronim istruhkstoscho atlihdsinat. Tahdâ zekâ tad pasts tika glahbts. Wairaki lungi gribedami pastu weizinat, eepehrkot leelakas sumas pastmarku un tahkak tàs isdod naudas weetâ. Gadijumâ, ja muhsu pastu isnihzinatu, buhtu katru deenu pehz korespondenzes jazelo 21 wersti uz tahko Jelgawu. Gederts.

Kuldigas spitschku fabrikas „Wulkan" ihpaschneeks Hirschmàns uz fabrikas 25 gadu jubileju nolehmis schahdas dahwanas: 2000 r. (un ikgadeju pabalstu) strahdneeku palihdsibas kases dibinaschanai; 500 r. luteranu draudzei preeksch slimneeku stazijas atwehrschanas, 500 r. zitu tizibu nabageem un 2000 r. schihdu nabagu nama dibinaschanai.

No Wentspils. Weetejàs ostas buhwju preekschneeks inscheneeris Schistowskis aisbrauzis uz Wilnas kugoschanas un uhdenszeku saeimu, kur tam tirdsneezifkàs kugneezibas un ostu galwenais pahrwaldneeks Wina Keisariskâ Augstiba Leelkness Alekfandrs Michailowitschs usdewis, greest saeimas wehribu uz to, kahda milsiska saimneeziska nosihme ir Wentas-Nemanas kanalim. — Kursemes gubernatora preekschlikumu, pee pilsehtas peeweenot Strihka, Tschikstinu un Saku mahjas, pilsehtas dome nolehma nodot sewischkai komissjai dehl zaurluhkoschanas. Komissjâ eewehleti inscheneeris L. Peterss, swehrinats adwokats P. Schulzs un skolotajs J. Sprogis. Tapat ari nolehma no namneekeem nemt tikai 8% un newis 10% kà 1903. gadâ.

No Dignajas. Kursemes bischkopibas beedriba peenahzigâ weetâ eesneedsa luhgumu, lai „Nihzas" skolâ atkaujot 2 stundas nedelâ pasneegt mahzibu par bischkopibu. Tagad luhgums, kà „Semkopis raksta, atraidits.

No Neretas. Pirms seemas swehtkeem sche norisinajàs behdigs notikums. Schejeenes Unenanu saimneeks R. ar sawu pasinu pahrbraukaja padsenat jaunajâ sneegâ, „garauschus". Brauzot R—am. isslihd plinte zaur ragawu grihdu un welkot to atpakal, aismetas gailis, sprahgst schahweens un R—s dabon wisu lahdinu kreisajâ rokâ sem pleza. Ahtrumâ gan tika sneegta ahrsta palihdsiba. Pehz daschàm deenam, eewainojumam nelabojotees, eewainotais teek wests uz Rigu, bet puszeka jau nomirst. Nelaikim paleek jauna seewa un pahrs masu behrnu. Schis ir gada laikâ otris nelaimes gadijums ar schaujameem rihkeem, pehrn ap scho paschu laiku zaur neusmanibu tika noschauts ehrgekneeks un skolotajs Reguts. M.

No Birscheem. Otro seemas swehtku wakarâ Leiwera krogâ parasts sapulzetees uz saimes dereschanu. Kroga bufete jau laiku, ap pulkst. 5 bija slehgta: dereschanai bija janoteek sausâ, bez alus. Netika nodserta neweena pudelite alus ne ari monopola. Buhtu bijuse wezà kahrtiba: dsertu, ka „schmakstetu" ween, laistu nekreetnus wahrdus wakâ. Bet tagad no ta ne wehsts. Tà tad taisni zaur jauno kahrtibu panahkts meers un swehtiba. No sirds japreezajas, ka deramà deena norisinajàs tik meerigi: bez alus pudeles eedserschanas. P. W.

No Arensburgas raksta „Postimees" par sawadu parahdibu: kamehr Jurjewâ wahzeeschi ar wiseem spehkeem publotees igaunus eedsiht bankrotâ, tamehr Arensburgâ wahzu firmas paschas no sewis bankrotejot. Pehrn bankrotejis kahds R., atstahdams 60,000 rbl. parahdu un uz gada beigam teesa aisseegeleja 2 wahzu magasinas. Tapehz wahzu aprindàs waldot leels ustraukums, lai gan weens no bankroteem jau esot bijis paredsams. Schee bankroti aiskerot ari pilsehtas krahjkasi un waldi. Bankrotejuschais bijis krahjkases direktors un palizis parahdâ wairak nekà 16,000 rbl. Noguldijumu ismaksaschana jau pahrtraukta. Nekahrtibas notikuschas ari behru kasê un birgermusê, kura nebija isgahdajuse wajadsigos patentus un tapehz 1. janwarî tikuse slehgta.

No Jehkaba draudses (Igaunijâ). Kahdu nakti isgahjuschâ nedelâ laundaris pa logu eelausàs prahwesta Hofmana gukamâ istabâ un uz to daschas reisas isschahwis to tikmehr durstija ar nasi, kamehr tas islaida sawu dsihwibu, pehz kam atkal pa logu isspruka laukâ un nosuda nakts tumsâ. Prahwesta laulata draudzene zihnâ ari dabuja daschus duhreenus, bet tomehr palika dsihwa.

No Kawelechtes. Igaunijâ tagad jo rosigi darbojas tà sauktee malu gehgeri, kuri Rewelê pat nodibinajuschi weselu beedribu. Bet wisa scho slepeno gehgeru beedriba ir tikai neeks pret kahdu Kawelechtes nimrodu, kursch nesen swinejis koti lepni sawadu jubileju: winsch noschahwis simto breedi. Naw ari nekahds brihnums, ka schee skaistee dsihwneeki arween jo wairak issahd. Walmeeras muischas ihpaschneeks Löwensterns preeksch kahdeem ½3 gadeem is sawa parka islaida swabadus kahdus 15 breeschus, no kureem togad atlikuse tikai weena mahtite ar breedenu, kura bija atnahkuse atpakal uz parku. Malu gehgeri pat nekautrejàs pa naktim apschaut parkâ stirnas, lai gan parks teek koti ruhpigi apsargats. Pee tam scheem gehgereem gluschi weena alga, waj tehwinsch waj mahtite, schauj tikai nosi. Kur wehl leeli meschi un breeschi naw pagalam isskausti, tur tahds gehgeris pa gadu nogahsch kahdu pusduzi breeschu, kurus pilsehtâ iz

weegli war pahrdot par 20 rbl. gabalâ. Pelna laba un darba maſ.

No Weſenbergas. Weetejee eedſihwotaji brihnas par jauno kahrtibu, kura pee wineem eeraduſès no jaungada: wiſi reſtorani un ſtipru dſehreenu pahrdotawas (ari kolonial-bodes, kur war dabuht wihnus un likeerus) teek ſlehgtas reiſê ar monopolu, t. i., waj nu pulkſten 10 wakarâ waj ari 6 ſwehtku un ſwehtdeenu preekſchwakaros. Ja tas ilgaki tà eeſchot, tad Weſenbergas iſſlahpuſchàs dwehſeles nodomajuſchas par ſawu atſpirdſinatawu iſraudſitees dſelſzela bufeti.

No Baltiſchportas. Darbi jaunajâ kugu buhwetawâ ſahkſchotees jau nahkamâ pawaſarî. Runà, ka darbu tur dabuhſchot 1000 ſtrahdneeku, jo jau tagad eſot paſtelleti 10 kugi.

Hapſales aprinkî pehdejos diwus mehneſchus bijuſchi wairaki peepeſchàs nahwes gadijumi. Luiſtas pagaſtâ atrada akâ kahdas wezas ſeewas lihki; Tokimbekas meldera puiſi kahds kaundaris noſchahwa ar plinti; Katentakas kalejs nogiſtejàs ar karbolſkahbi; Rudeſas muiſchas pahrwaldneeku noſchahwa zaur logu ar plinti. Beſ tam kaudis runà par daſchadàm ſlepkawibam.

No Ronu ſalas. Somu awiſes greeſuſchas wehribu uſ to, ka ronſalneeku apgehrbs koti lihdſinotees 17. gadſimtena ſahkuma modes apgehrbeem. Schis apſtahklis iſſkaidrojas weenkahrſchi zaur to, ka weetejee modneeki lika ſew pagatawot apgehrbus, kuri lihdſinajàs Kurſemes herzoga uſwalkam; herzoga leela gihmetne redſama ronſalneeku baſnizâ. Tà tad ſchi gihmetne ſaleneekeem ilgu laiku nodereja par modes nobildejumu.

c) No zitàm Kreewijas puſem.

Waldibas paſinojums par Tweras gubernas ſemſtes eeſtahſchu waldibai pretigo rihzibu.

Tweras gubernas ſemſtes eeſtahſchu rihziba jau ſen greeſa uſ ſewi wehribu zaur wirſeenu, kas neſaſkaneja ar walſts kahrtibas praſijumeem. Par atſewiſchkàm, ſchahda wirſeena ſewiſchki aſàm parahdibam ne weenreiſ ween jau bija ſinams darits Wiſaugſtakâ weetâ un pehz Waldneeka ſewiſchkeem aiſrahdijumeem ſperti wajadſigee ſoki. Uſ kahdu laiku pamihkſtinadami ſemſtes darbeneeku rihzibu, ſchee ſoki tomehr neſpehja atgreeſt ſemſti uſ pareiſa zeka. Pehdejos gados Tweras gubernas ſemſtes kaitigais wirſeens wehl wairak paaſinajàs, parahdidamees, ſtarp zitu, nepeederigâ ſpreedeleſchanâ ſemſtu ſapulzês, kas nederigi uſbudinaja prahtus, un paſtahwigâ zenſchanàs, rihkojotees preti weetejàm waldibas eeſtahdem, lai ari leetai par kaunu.

Reiſê ar to Tweras gubernâ bij manama atkahpſchanàs no likuma ari paſchâ ſemſtes eeſtahſchu eekahrtojumâ. Winu ſaſtahwâ pamaſam radàs li'umâ neparedſetas patſtahwigas iſpilditajas eeſtahdes, ſewiſchku komiſiju un padomju weidâ, kas pa leelakai dakai ſaſtahweja no perſonam, kuras peenemtas deeneſtâ uſ brihwa ſalihguma pamata, t. i. naw eewehletas paraſtâ ſemſtes darbeneeku wehleſchanas kahrtibâ. Schahdas komiſijas un padomes tika dibinatas it kà palihga eeſtahdes ſemſtu waldem, bet ar laiku winu rokâs tika ſaweenota teeſcha pahrſina par daſchàm atſewiſchkàm ſemſtes ſaimneezibas noſarem, un tahdejadi ſemſtu darbibâ pateeſa wara maſ pamaſam pahrgahja uſ perſonam, kuras kalpoja ſemſtê uſ brihwa ſalihguma pamata un nekahdi zitadi ar ſinamo apgabalu naw ſaiſtitas. Reiſê ar to pee ſchàm perſonam parahdijàs zenſchanàs ſaweenotees ſinama weida kopibâ jeb ſabeedribâ un peelaiſt tai, pehz paſchu iſwehles, tik perſonas, kuras ar teem weenados uſſkatos.

Minetà parahdiba un ar to ſakarâ ſtahwoſchas newehlamas ſekas it ihpaſchi ſtipri parahdijàs ſemſtes darbibâ tautas apgaiſmibas laukâ. Mahzibas preekſchneeziba ne weenreiſ ween ſinoja eekſchleetu miniſtram, ka Tweras gubernas ſemſtês pee ſemſtu waldem nodibinajuſchàs ſewiſchkas padomes, kurâs peedalotees tautſkolotaji un ſkolotajas, kuri apgruhtinot mahzibas preekſchneezibas uſraudſibu ſchai laukâ. Tà, peemehram, pee Nowotorſchkas ſemſtes, uſ tautſkolotaju ſapulzes wehlejumos, 1903. g. tika nodibinata ſkolotajeem peedalotees komiteja, kuras darbiba tuhlit eeſahkàs ar komitejas wairumam nepatihkamu ſkolotaju iſſkauſchanu.

Skolu preekſchneezibas ſinojumus par Nowotorſchkas aprinka ſemſtes nepareiſo rihzibu tautas apgaiſmibas leetâs pilnigi apſtiprinaja Tweras ſemſtes eeſtahſchu rewiſija, ko hofmeiſters Stürmers iſdarija uſ Wiſaugſtako pawehli pagahjuſcha gada beigâs, kà ari polizijas departamentâ eenahkuſchàs ſinas.

Pee tam iſrahdijàs, ka iſpilditajas un pa dakai ari rihkotajas waras pahreeſchana no ſemſtes waldem uſ eeſtahdem, kuras ſaſtahw no ſalihgtàm perſonam, un winu peeaugoſchais eeſpaids uſ ſemſtes dariſchanam un it ihpaſchi uſ weetu iſdoſchanu, ir nowedis pee tam, ka ſtarp Tweras gubernas ſemſtes kalpotajeem ir eeweeſees prahws ſkaits politiſkâ ſinâ ſchaubamu perſonu. Schai ſinâ ſewiſchku wehribu pelna tautſkolotaju ſaſtahws, neſkatotees uſ to, ka tautſkolu inſpektors naw peelaidis amatos ap 40 proz. kandidatu, kurus ſtahdija preekſchâ uſ ſemſtes ſkolotaju amateem pee ſemſtes waldes paſtahwoſchà komiteja. Schahdu perſonu pahrſwara ſekas bija zenſchanàs iſwehrſt mahzibu paſneegſchanu ſkolâs par propagandas eerozi ne tikai pret paſtahwoſcho waldibas un ſabeedriſko kahrtibu, bet ari pret tizibu. Laſot par dabas ſtahſteem tika attihſtitas domas, ka neeſot deewibas un ka paſaulê nowehrojama tikai dabas ſpehku darbiba u. t. t. Starp zitu, pee kahda no Nowotorſchkas aprinka ſkolotajeem wina dſihwoklî tika atraſts krahjums rewoluzionaru iſdewumu, pee kam iſſkaidrojàs, ka ſchos iſdewumus tautſkolotaji iſplatijuſchi ſtarp ſkoleneem un zaur teem ari ſtarp peeauguſchajeem. Tika peenahkts, ka ſkolotaji ir laſijuſchi ſkoleneem preekſchâ literaturas raſchojumus, kuru noluhks ir uſmuſinat pret waldibu un baſnizu; laſot raſchojumus, kuri ſkolâs atwehleti, doti paſkaidrojumi, kuru noluhks bija nodibinat klauſitajos waldibai pretigus uſſkatus un ſatrihzinat winos tizibas un tikumibas pamatus: peemehram laſot Puſchkina „Kapteina meitina“, rahditas miglas bildes, kurâs attehloti, kà dumpigais kauſchu puhlis pakar muiſchneekus un pee tam peemehroti paſkaidrojumi. Zik neatlaidigi tika peekopts ſchahds kaitigs mahzibu paſneegſchanas weids — redſams no ta, ka daudſàs tautſkolu ſkolenu burtnizàs mahzibas ſtundâs laſità atſtahſtiſchanâ eewehroti nekreetni un nekaunigi wiltigi ſpreedelejumi par baſnizu un garidſneezibu.

Schahdos ſkolu apſtahkos daſchos Tweras gubernas apwidos ſewiſchku eewehribu pelna gubernas ſemſtes ſapulzes nolehmums no pag. gada par ſkolu jautajumu Tweras gubernâ. Beſ ſewiſchka eemeſla nemdama apſpreeſchanâ Tweras aprinka ſemſtes luhgumu, lai ſemſtes ſkolas nodod garigà reſora pahrſinâ, gubernas ſemſtes ſapulze nolehma iſleetot pret mineto ſemſti weſelu wirkni daſchadu ſoda lihdſeklu, proti, nedot minetam aprinkam pehz ſkolu nodoſchanas garidſneezibas pahrſinâ kredita preekſch medikamenteem un mahzibas lihdſekkeem, praſit, lai tuhlit atdod wiſus aiſdewumus, kas minetam aprinkam iſdoti no ſkolu buhwes kapitala u. t. t., pee kam, kà no ſapulzes apſtiprinatâ ſinojumâ teikts, ſemſtes ſapulze ir pilnigi apſinajuſès, zik gruhti buhs ſajuhtami nodomatee aprobeſchojumi Tweras aprinka eedſihwotajeem.

Wiſs augſchâ aprahditais, ſakarâ ar to apſtahkli, ka uſ trihs gadeem (1904.—1906.) jauniſwehletais Tweras gubernas un Nowotorſchkas aprinka ſemſtes walſchu ſaſtahws nedod zeribu ſagaidit augſchâ aprahdito behdigo parahdibu nowehrſchanu, un ka pehdejà Tweras gubernas ſemſtes kahrtejà ſapulze, lai gan, atraſdama laika deeſgan koti ſihki apſpreeſt augſchmineto Tweras aprinka ſemſtes nolehmumu, beiguſe ſehdes pirms winas darbibai noliktà termina, atſtahdama neapſpreeſtu ſemſtes budſchetu 1904. gadam, dewa eekſchleetu miniſtram eemeſlu ſtahdit preekſchâ Wina Keiſariſkai Majeſtatei wiſpadewigo ſinojumu par ſewiſchkeem ſokeem Tweras gubernas ſemſtes eeſtahſchu darbibas nokahrtoſchanas ſinâ. Wiſaugſtakais nolehmums ſchai leetâ tika dots 8. janwarî ſch. g. Schis nolehmums ſkan ſchahdi:

Wiſaugſtakà pawehle waldoſcham ſenatam par ſewiſchku teeſibu doſchanu eekſchleetu miniſtram un Tweras gubernatoram Tweras ſemſtes buhſchanâs. Eekſchleetu miniſtris eeſneedſa Keiſara Majeſtatei wiſpadewigako ſinojumu, kurâ iſteiza domas: 1) eekſchleetu miniſtram dodama teeſiba eezelt uſ tekoſcheem 3 gadeem Tweras gubernas un Nowotorſchkas aprinka ſemſtes walſchu preekſchſehdetajus un lozekkus, neiſdarot ſemſtu nolikumâ paredſeto otrreiſejo wehleſchanu ſchajos amatos un atzelt reiſê ar to nodomatàs ahrkahrtejàs Tweras gubernas un Nowotorſchkas aprinka ſemſtu ſapulzes; 2) atſtaht uſ 1904. gadu ſpehkâ Tweras gubernas ſemſtes budſchetu un ſarakſtus no pagahjuſchà gada ar to noſazijumu, ka gadijumâ, ja buhtu wajadſiba pahrgroſit waj papildinat budſchetu, eekſchleetu miniſtris iſluhdſ Wiſaugſtako atkauju ſemſtu nolikuma 94. pantâ; 3) Tweras gubernas un Nowotorſchkas aprinka ſemſtu ahrkahrtejàs ſapulzês zaurluhkojamàs tekoſchàs leetas iſſchkirt ta paſcha likuma 95. pantâ norahditâ kahrtibâ; 4) eekſchleetu miniſtram dodama teeſiba aiſleegt uſturetees Tweras gubernas robeſchâs, waj winas atſewiſchkos apwidos perſonam, kuras atſtahj kaitigu eeſpaidu uſ ſemſtu pahrwaldibas leetu gaitu; 5) Tweras gubernatoram dodama teeſiba atſtahdinat no ſemſtu deeneſta ſabeedriſkai kahrtibai un meeram kaitigas perſonas, kuras ſtahw ſemſtu deeneſtâ uſ ſemſtes walſchu uſaizinajumu, waj eezelſchanu, kà ari winu preekſchſehdetajus.

Uſ ſcha wiſpadewigakà ſinojuma Keiſara Majeſtatei labpatika 8. janwarî 1904. g. Paſchrozigi uſrakſtit: „Peekrihtu“.

No Peterburgas. Weetejàs awiſes ſino, ka uſ eekſchleetu miniſtra ſon Plehwes paſahkumu tikſchot dibinata ſewiſchka biroja preekſch telegramu kontroles, tiklab tahdu, kuras agenturam teek ſuhtitas no Kreewijas uſ ahrſemem, kà ari tahdu, kuras no ahrſemem nahk uſ Kreewiju. Pee birojas peedereſchot daſchi ſchurnaliſti. Tahdejadi wareſchot nowehrſt nepareiſu ſinu iſplahtiſchanu iſ Kreewijas ahrſemês un tikpat nepareiſas un tendenzioſas ſinas par Kreewiju iſ ahrſemem newarès eekluht Kreewijâ.

— Nahkamâ waſarâ te atbraukſ Amerikas peldoſcha uniwerſitate, kuru dibinajuſchi daſchi bagati amerikani, to ſtarpâ ari prezidents Ruſwelts. Uniwerſitate atrodas 2000 tonnas leelâ kugî. Weſelibas ſinâ tahda peldoſcha uniwerſitate ir koti noderiga. Sewiſchku wehribu ſchai mahzibas eeſtahdê peegreeſch jaunajàm walodam, wehſturei un politiſkai ekonomijai, un walodas wiſlabak war iſmahzitees, kad kahdu laiku uſturas ſcho walodu ſemês.

Zeku miniſtrija iſdewuſe pahrſkatu par ſawu darbibu pehrnâ gadâ, no kura redſams, ka dſelſzeki pagarinati par 3219 werſtem. Eiropas Kreewijâ atklahtas linijas pawiſam 648 werſtu garumâ, Somijâ 200, Sibirijâ tikai 25 un Mandſchurijâ 2346. Tagad gan jau braukà pa ſcheem dſelſzekeem, bet tik tahlu tee wehl naw gatawi, ka tee waretu ſatikſmi nodroſchinat uſ ilgaku laiku. Beſ ſcheem gataweem dſelſzekeem wehl tagad teek buhweti, pawiſam ap 5108 werſtu garumâ. No ſcheem eewehrojamakee ir Bologojas-Sedlezkas, Peterburgas-Wjatkas, Orenburgas-Taſchkentes un Baikala. Pehdejais dſelſzekſch ir tikai 193 werſtes garſch, bet zaur daſchadeem dabas apſtahkkeem tas iſnahks daudſ dahrgaks nekà otrtik garſch dſelſzekſch zitâ weetâ. Wiſgarakais — 1742 werſtes — no buhwejameem dſelſzekeem ir Orenburgas-Taſchkentes. Tas wehl ſchogad tiks tik tahlu gataws, ka pa to warès pagaidam braukat. Daſchi dſelſzeki nodoti priwatàm beedribam, kà Permas-Kurganas, kas paihſina zeku ſtarp Eiropas Kreewiju un Sibiriju, Charkowas-Nikolajewas un Melnàs juhras dſelſzekſchs, pawiſam ap 5512 werſtes. Pahrſkatâ atrodas ari ſinas par labibas iſwedumu, kurſch eewehrojami paleelinajees. Zaur oſtam un leelakàm robeſchſtazijam uſ ahrſemem iſweſti 283 603 wagoni labibas, tà tad apmehram 2127 miljoni pudu. Pa upem iſweſti 75 miljoni pudu. Iſgahjuſchà gadu ſimtena dewindeſmitos gados iſweda tikai ap 600 miljonus pudu. Iſwedumus laikam wehl paleelinàs, kad buhs gatawi jaunee dſelſzeki waj wiſmaſ weena daka no teem, lai gan ſemneekeem paſtahwigi ſajuhtamas gruhtas deenas.

Studentu pahreeſchana no weenas uniwerſitates uſ otru turpmak tikſchot aprobeſchota: abos pirmos kurſos pahreeſchana nemaſ netikſchot peelaiſta un augſtakos kurſos tikai ar abu rektoru atkauju.

Tautſkolotaju eewehribai. Kà dſirdams, tad ſkolotaju ſeminaru krona ſtipendiateem tikſchot atkauts eeſtahtees ſkolotaju inſtitutâ pehz diwu gadu nodeeneſchanas par tautſkolotaju ar to noteikumu, ka pahrejos diwus gadus tee nodeenetu wehlak.

Likumu ſwods beidſamo reiſi tika iſdots 1857. g. un no ta laika iſnahk tà ſauktee turpinajumi, kuros atrodas pahrlabojumi un jaunapſtiprinati likumi. Tà ka likumi tagad koti iſkaiſiti, tad, pehz awiſchu ſinam, waldibas aprindâs eekuſtinats jautajums par likuma ſwoda jaunu iſdoſchanu.

Farmazeitiſka ſkola preekſch ſeeweetem atrodas Peterburgâ pee pirmàs ſeeweeſchu apteekas. Mahzibas ilgums diwi gadi. Preekſchmeti: ſoologija, botanika, geologija, mineralogija, fiſika, kimija neorganiſkà, organiſkà, analitiſkà un farmazeitiſkà, farmakognoſija, anatomija ar fiſiologiju un higienu, farmakologija, pirmàs palihdſibas ſneegſchana un likumi, kuri ſihmejas uſ farmaziju. Scho jauno programu eekſchleetu miniſtrs tagad apſtiprinajis.

Apteeku mahzekles medizinas departaments atkahwis peenemt wiſàm apteekam ar to noſazijumu, ka mahzeklem jadſihwo ahrpus apteekas un brihw nodarbotees pa deenam.

Atlihdſibu uſ dſelſzekeem par nahwi un ſakroploſchanu nodomats, pehz peenahziga likuma iſlaiſchanas, iſdot ne zitadi kà tikai penſijas weidâ.

Behrni akrobati. Awiſes ſino, ka drihſumâ tikſchot iſlaiſts obligatoriſks noteikums, ka behrni naw peelaiſchami pee akrobatiſkàm un zitàm publiſkàm iſrahdiſchanam. Uſ ſkatuwes war parahdîtees ſtukî ne jaunaki par 14 un ſehni ne jaunaki par 16 gadeem. Kahda labdaribas beedriba eekuſtinajuſe jautajumu, ka aiſleedſams ar pelnas noluhku iſrahdit tiklab peeauguſchus kà behrnus kroplus.

No Maſkawas. Weetejà uniwerſitate pa paradumam 12. janwarî noſwineja ſawus gada ſwehtkus. Schim brihſcham uniwerſitatei ir 72 kahrteji profeſori, 22 ahrkahrteji, 312 priwatdozenti un laboranti un t. t. Studentu ſkaits ir 5070, par 596 wairak nekà pehrn. Kurſu pabeidſa 776 ſtudenti. Uniwerſitates labdaribas beedribai eſot 4,700,000 r. leels kapitals. Ar ſchahdu ſumu nu gan war daudſeem ſneegt palihdſibu, bet tomehr arween teek ſaukta palihgâ priwata labdariba.

— Jau agrak ſinojàm par kahdu lahzi, kas bagaſchas wagonâ bija weſts uſ Maſkawu. Tà ka meſchainim negadijàs neweena ſanehmeja, tad to wokſalâ pahrdewa uhtrupê. Bija ſalaſijuſchees daudſ kauſchu, bet no teem pirzeji bija tikai peezi. Un ſcheem paſcheem neiſnahza ſoliſchana, jo lahtſcha ihpaſchneeks, kahds Kulgatſchews ſamakſaja dſelſzekam lahtſcha padarito ſkahdi — 126 rbl. 28 kap. un dabuja lahzi. Lahzi tuhlit eeſehdinaja kublâ, kuru eetina maſchâs un aiſweda projam. Kulgatſchews lahzi bija ſuhtijis aktriſei Dolſkai kà balwu, bet ſkandals ween tik iſnahza.

No Narwas. Tragikomedija. Kahds ſemneeks braukdams uſ tirgu ſaſtapa kahdu nepaſihſtamu ſeeweeti, kura luhdſa, lai tas panemot lihdſ ſpaini, kuru wina neſa kahdâ maiſâ uſ muguras, wina pate drihſ ween ari eeradiſchotees uſ tirgu un tad panemſchot ſawu naſtu. Semneeks bija jau pahrdewis wiſas ſawas prezes, bet ſeeweete kà nenahza tà nenahza. Sinkahrigs buhdams ſemneeks atraiſija maiſu un paluhkojàs, kas atrodas ſpainî. Par leelàm iſbailem winſch tanî eeraudſija nedſihwu jaunpeedſimuſchu behrnu. Semneeks ſteigſchus aiſtaiſija ſpaini un gahja atradumu pawehſtit polizijai. Kamehr ſemneeks bija projam, ſagli, zeredami ſweeſtu, noſaga ſpaini ar behrna lihki.

Pleſkawâ, kà Rigas aprinka polizijas walde iſſino, atwehrta wideja ſemkopibas ſkola ar 6 klaſem un 6 gadu mahzibas laiku. Skolas nauda pilnigeem panſionareem ſamakſà 150 rbl., puspanſionareem 100 r. un atnahzejeem 20 rbl. gadâ; beſ tam ir ari wakanſijas krona panſionareem. Minetàs polizijas waldê war apſkatit katru darbdeenu ſkolas noteikumus un programu.

No Kronſtadtes. 7. janwarî nomira pretmehra ſeruma iſgatawoſchanas laboratorijas pahrwaldneeks Turtſchinowitſchs-Wiſchnekewitſchs. Winſch nomira ar mehri. Lai gan leetoja wiſadas ſahles, ari pretmehra ſerumu, tomehr nekas nelihdſeja. Mehra ſahles eepoteja wiſeem, kuri ar ſlimneeku bija nahkuſchi ſakarâ, tapat ari wiſam laboratorijas perſonalam. Laboratorija atrodas uſ ſalas un winas eemihtneeleem tagad aiſleegts eet malâ uſ zeetſemi. Wehlak ar mehri ſaſlimuſchi wehl 2 feldſcheri.

No Saratowas. Manzerowkas ſahdſchâ tika apſagti 3 ſchkuhni ihſâ laikâ. Semneeki wiſi bija koti uſbudinati, jo ikweens baidijàs, ka tik wina ſchkuhnis ari neteek aplaupits. Nakts ſargam tapehz tika peekodinats, buht uſmanigam. Un tas bija ari uſmanigs, jo pag. 6. dezembrî ap pulkſten 8 wakarâ winſch eeraudſija kahdu pajuhgu peebrauzam pee ſemneeka Agapowa ſchkuhna. Nakts ſargs noſteidſàs pee ſemneeka un pawehſtija tam notikumu. Agapows pakampa dſelſs dakſchu un tad kopâ ar nakts ſargu dewàs pee ſchkuhna, lai ſoditu domato ſagli. Agapows atbrauzejam it neneeka nepraſija, bet ſwehla tik ar dakſchu kulbâ guloſcham zilwekam. Iſzehlàs leels trazis, atſteidſàs kaimini. Bet te nu ari Agapows tikai eeraudſija, ka ſirgs ir wina paſcha un domatais ſaglis kulbâ wina paſcha dehls Grigorijs. Nelaimigo eeneſa iſtabâ, kur tas pehz ſtundas, pee ſamanas nenahkdams, iſlaida ſawu garu, jo galwas kauſs bija ſadragats. Grigorijs lihdſ ar ſawu ſeewu bija nobrauzis uſ otru ſahdſchu ſehrſt pee radeem un tur kreetni ſametees. Seewas nepamanits winſch iſgahja ahrâ un eeſehdees kamanâs brauza uſ mahjam. Zetâ winſch bija eeſnaudees un uſmoſtees winam wairs nebija lemts. Tehwa-ſlepkawas ſchehlabas naw aprakſtamas.

No Kijewas. Ijjinezas meeſta tuwumâ uſ lauka pirmâ ſeemſwehtku deenâ atrada 3 noſaluſchus behrnus. Iſrahdijàs, ka nelaimigos behrninus winu paſchu tehws bija nowedis meſchâ un tur atſtahjis, lai tee dabuhtu galu. Tehws bija atraitnis un no ſaweem behrneem winſch gribeja atſwabinatees tapehz, lai waretu apprezet kahdu jaunu ſtukî, kurſch winam bija iſſkaidrojis, ka negribot uſnemtees tahdu naſtu kà triju maſu behrnu kopſchanu un audſinanu. Neſchehligais tehws apzeetinats un eelikts zeetumâ.

— Sem weetejà mahzibas apgabala kuratora preekſchſehdes uniwerſitates un politechniſkà inſtituta profeſori apſpreeda jautajumu par ſeeweeſchu augſtaku kurſu atklahſchanu. Nodomats eerihkot tſchetras nodakas: fiſiko-matematiſko, wehſturiſki-filologiſko, tirdſneeziſko un aſtronomiſko.

No Simferopoles. Gubernas ſemſtes waldê neſen eeradàs diwi maſi korejeeſchi — Kins 12 gadus un Zchajs 13 gadus wezs. Wini norahkuſchi no Peejuhras apgabala (Poſjeta nometnes), lai eeſtahtos krona dahrſkopibas ſkolâ „Salgirkâ“. Puikas tekoſchi runà pa kreewiſki. Tikai

deemschehl „Salgirkâ“ winus aiſ wakantſchu truhkuma neuſnehma. Semſtes walde iſgi neſiraja ko ar puikam eeſahkt, lihdſ beidſot kahds dewa padomu, winus ſuhtit uſ Taurijas moſgadejo noſeedſreeku koloniju, kur ari mahzot dahrſkopibu.

No Zarizinas. Kahdâ weetejâ baſnizâ par ſwaniki bija kahds atis zilweks Jwans, kuru uſ baſnizu arween pawadija wina 8—9 gadus weza radineeze. Seemſwehtku wakarâ ſwanikis eedomajàs pa ſawai grikai rahrſeet ſwanu wirwes un ar ſcho noluhku ar kahjam uſkahpa uſ dſelſs margam. Bat tà ka pehdejàs bija apgahlejuſchàs, tad ſwanikim paſlihdeja kahja un winſch gahſàs ſemê no 10 aſu augſtuma. Kriteens bija ſchauſmigs un peeſteiguſchees laudis jau domaja wairs tikai eeraudſit ſadragatu lihki; bet aiſais ſwanikis, ſchkendedams par ſawu nelaimigo kriteenu, ſweiks un weſels peezehlàs kahjàs. Wina iſglabbſchanàs iſſkaidrojama zaur to, ka winſch krita uſ beeſu kahrtu ſneega.

No Nowotſcherkaſkas. Weetejâ weentizibneeku baſnizâ paſtrahdats breeſmigs noſeegums. Baſnizas wezakajs tur atrada galwenàs durwis wakam; wiſas baſnizas eekſcheene bija aptaſchkita aſinim, tur atradàs ari baſnizas ſarga lihkis ar ſegu apklahts. No baſnizas aiſneſtas daſchadas leetas par 800 rbl.; kas tur wehl palizis, wiſs ſadauſits un ſadragats. Baſnizas ſargs, 70 gadu wezis, noſists ar kahdu trulu eerozi. Polizija iſſtratija wiſu aiſdomajamu dſihwokkus, bet laupitajus neatrada, kapehz domajams, ka tee iſ pilſehtas aiſbraukuſchi.

No Kaukaſijas. Kaut kur Kreewijâ tatſchu wajaga buht bahrgai ſeemai. Schai ſinâ Kreewijâ ir laba paregoſchana, jo ta jau ſteepjas no Baltàs lihdſ Melnajai un no Baltijas lihdſ Kluſajai juhrai. Kamehr ſeemeku dalâs tagad wiſur ſuhrojas par ſneega truhkumu, tamehr deenwidos zilweki un lopi dabù galu aiſ bahrgà ſala un ſneega kupenem. Tà Dageſtanâ tagad waldot wiſai bahrga ſeema. Salſt tik ſtipri, ka lopi noheidſas. Laukus un pławas apklahjuſe beeſu beeſà ſneegu kahrta un zeki wairs nemaſ naw brauzami. Lopu zenas ſtrauji kriht un ſemkopjeem jazeeſch leeli ſaudejumi. Beſ tam wehl ſahkuſchas ploſitees daſchadas ſlimibas, jo zilweki ſawus dſihwokkus naw zehluſchi tahdeem ahrkahrtejeem apſtahkkeem un malku aiſ ſliktajeem zeteem tagad naw eeſpehjams peewest. Daudſi zeemi no pahrejàs paſaules pawiſam atſchkirti; waldem tagad leelas raiſes par eedſihwotajeem, jo naw nemaſ eeſpehjams no wineem dabuht kahdas ſinas, tapehz ka kalnajos pa peeſniguſchajeem zeteem nemaſ newar nokluht.

Mandſchurijâ kreewu kaſaku ſotna ſakehra 50 kineeſchu ſaldatus, kureem wiſeem atnehma eerotſchus, plintes un ſobenus, tapehz ka tee newareja iſſkaidrot, ar kahdu noluhku tee eeraduſchees Kreewijas robeſchàs. Wiſeem kineeſcheem uſ kruhtim nebija noſihme, kahdu nehſà Kinas kahrtigee ſaldati. Domà, ka wini Kreewijas robeſchàs gribejuſchi iſſpeeſt nodokkus un laupit.

No Rigas.

Widſemes ſkolotaju palihdſibas beedriba notureja 3. janwarî plkſt. 12 deenâ Saweenoto elementarſkolu telpàs uſ Todlebena bulwara ſawu XI. pilno ſapulzi. Uſ ſapulzi bij atnahkuſchi ap 30 ſkolotaju. Par ſapulzes wadoni eewehleja ar balſu wairumu K. Apini. Sapulze wiſpirms pagodinaja pazeldamàs no ſehdekkeem ſchahdus ſawus miruſchos beedrus: 1) J. Garoſu, 2) P. Beeſo, 3) Katrini Dombrowſki, 4) F. Seebergu, 5) Puiſche un 6) Doku Atti. Pehz tam pahrgahja uſ tekoſchàm dariſchanam. No gada pahrſkata mineſchu ſekoſchas ſinas. Uſ 1. janwari 1904. g. paleek 175 ihſtee, 6 weizinataji un 2 goda beedri, pawiſam 183 beedri. Iſgahjuſchâ gadâ eenemts 2840 rbl. 22 kap.; to ſtarpâ no konzerteem 862 rbl. 36 kap. (109 rbl. 85 kap. no konzerteem un ziteem ribkojumeem, ko ſarihkojuſchi beedri-ſkolotaji daſchados Widſemes apgabalos). Pabalſtus — 1 beedris paſtahwigu pabalſtu un 8 beedri weenreiſeju — pawiſam 9 beedri ſanehmuſchi, kopâ 493 rbl. Wiſa beedribas manta uſ 1. janw. 1904 g. ir 6628 rbl. 52 kap. Pahrwehleſchanâ ſchogad nahza diwi waldes lozekki: Ahrgals un Seiferts. Ar balſu wairumu eewehleja tos paſchus uſ jaunu. Par rewiſijas komiſijas lozekkeem eewehleja J. Oſolinu, Kuhlu un Witzinu. Tad walde eepaſihſtinaja beedrus ar waldibas apſtiprinateem noteikumeem par beedribas nodaku dibinaſchanu waj nu katrâ aprinkî, waj wairakos aprinkos kopâ. Beſ tam wehl walde lika iſſpreeſt pilnai ſapulzei jautajumu, kahdi ſkolotaji uſnemami par beedreem, waj tahdi ween, kuri, eeſtahdamees beedribâ, ir wehl amatâ, waj ari tahdi, kuri wairs neiſpilda ſkolotaja amatu. Schis jautajums tadehk nahza uſ deenas kahrtibas, ka daudſi ſkolotaji buhdami amatâ neſteidſotees eeſtahtees beedribâ, bet peeteizotees par beedreem tikai tad, kad atſtahjuſchi weetu un atraſdamees truhzigos apſtahkkos un eeſtahdamees beedribâ grib ar beedribas pabalſtu ſagahdat uſturas lihdſekkus. Pilna ſapulze nolehma turpmak uſnemt par beedreem tikai tahdus ſkolotajus, kuri atrodas amatâ un atteikt wiſeem teem ſkolotajeem, kuri amatu atſtahjuſchi tanî laikâ, kad beedriba bij jau nodibinajuſès. Iſnehmumu nolehma taiſit tikai ar teem bijuſcheem ſkolotajeem, kuri ſawu amatu atſtahjuſchi **pirms** beedribas nodibinaſchanas. Scho pilnas ſapulzes nolehmumu der likt wehrâ wiſeem teem ſkolotajeem, kuri ſewi meerina wahrdeem: „Gan jau eeſtahſchos, — laika wehl deeſgan! Janoſkatas, kas tur iſnahks galâ!“ Gaidotees war iſnahkt galâ tas, ka nemaſ wairs beedribâ neuſnem! — Skolotajs Zukurs bij eeſneedſis preekſchlikumu ſarihkot jau nahkoſchâ waſarâ ſkolotaju kurſus. Pilna ſapulze atſina ſcho preekſchlikumu par loti teizamu, bet iſteizàs, ka ſchaddu kurſu ſarihkoſchana ihſà laika dehk gan nekuhſchot iſwedama nahkoſchâ waſarâ, bet gan wehlak. Komiſijâ, kas lai ſchinî jautajumâ ſpertu wajadſigos ſoļus, eewehleja ar kooptazijas teeſibam leetas eekuſtinataju Zukuru, un tad wehl Drawneeku, Kuhlu un Oſi. Beſ tam wehl ſchai paſchai komiſijai uſdewa ruhpetees (kopâ ar waldi) par daſchu zitu preekſchlikumu iſweſchanu, kà: bibliotekas eerihkoſchanu, publiſku lekſiju ſarihkoſchanu, damu komitejas nodibinaſchanu pee beedribas. Sapulzi ſlehdſa pulkſten 5 pehz puſdeenas. K. A. S.

Sinibu komiſija peektdeen, 16. janwari notureja ſawu kahrtejo gada ſapulzi. Muſejai pagahjuſchâ gadâ Jelgawas Latweeſchu beedriba dahwajuſe eewehrojamu ſkaitu daſchadu preekſchmetu. — Atpehrkotees no jaungada wiſitem ſtudentu ſtipendijam par labu pagahjuſchâ gadâ eenahzis 2098 rbl. 40 kap. (gadu eepreekſch 2469 r. 15 kap.). Iſdotàs ſtipendijas atmakſatas 2685 rbl. (gadu eepreekſch 1422 rbl.). Studenteem pawiſam aiſdots 32,740 rbl. 22 kap. Konwerſazijas wahrdnizai lihdſ 1. janwarim 1904. g. bijuſchi pawiſam 174 ſubſkribenti un 639 abonenti, no kureem eenahzis kopâ 4377 rbl. 45 kap. Par preekſchneeku eewehleja adwokatu J. Kreizbergi, par wina weetneeku — adwokatu P. Dulbi, par rakſtwedi — adwokatu Seebergi, par muſeja pahrſini un Sinibu komiſijas bibliotekaru — M. Siliņu, par ſtudentu ſtipendiju pahrſini — S. Guſtawu, par kaſeeri — Dr. Perlbachu, par beedru ſinataju — Fr. Baginſku, par delegateem teatra komiſijâ — W. Sahliti un J. Brigaderu. Par referenteem 1903. gada deenas laikrakſteem eezehla mahzitaju A. Jendi, beletriſtiſkai literaturai mahzitaju J. Behrſinu. —s.

Derigu Grahmatu Nodaļai peektdeen, 16. janw. bija gada ſapulze. Nodaļa ſawâ 16. paſtahweſchanas gadâ nu tapuſe patſtahwiga, no Sinibu komiſijas neatkariga beedribas nodaļa. Nodaļai ſchimbrihſcham beedru weizinataju I. ſerijâ — 5563, II. ſerijâ — 3870 un ihſto beedru 98. No wiſeem beedreem weizinatajeem un ihſtajeem beedreem kopâ eenahzis 7,646 rbl. un daſchadi dahwinajumi 835 rbl. 22 kap. Gada laikâ iſdotas 14 jaunas grahmatas un proti pirmajâ ſerijâ 8 un otrâ ſerijâ 6. Otrâ iſdewumâ pahrdrukatas 5. Wiſas ſchis grahmatas nodrukatas kopâ 118,000 eksemplaros. Iſdewumi par grahmatu peeſuhtiſchanu par paſtu Nodaļai iſmakſajuſchi 1403 rbl. 53 kap. — Preekſchneezibas wehleſchana telpu truhkuma dehk atlikta uſ preekſchu. —s.

Latweeſchu V. dſeedamo ſwehtku ehkas jautajums 12. janwara domneeku ſehdê wehl netika iſſpreeſts. Pilſehtas galwa tikai paſinoja, ka ſcha jautajuma iſſpreeſchana teek atlikta uſ nahkamo ſehdi.

Mahkſlas ſaloná Baſteja bulwari tagad iſſtahditas muhſu tauteeſcha W. Purwiſcha gleſnas. Tà ka Purwits ir muhſu lepnums, tad mums ar to ari nopeetni jaeepaſihſtas un jaapmeklè ſchi iſſtahde wairakkahrt, jo Purwiſcha gleſnas tikai tad ſahk ihſti patikt, kad winâs wairak eedſiļinajas. Schoreiſ iſſtahditi ap 125 darbi, gan ſmalki iſſtrahdatas leelas gleſnas, gan ſkizes, gan ſtudijas. Ari preekſch dekoratiwas mahkſlas tagad Purwits intereſejees — tà ka tas parahdas loti daudſpuſigs. Uſ ſirſnigako un ſiltako eeteizam ſaweem tauteeſcheem, kam ween eeſpehjams, noeet ſchai iſſtahdê, lai eepaſihtos ar ihſta mahkſleneeka darbeem.

Rigas Latw. II. krahj-aiſdewu beedribai eekſchleetu ministrs atlahwis aiſdot naudu pret daſchadu mantu eekihlaſchanu. Schàs beedribas bilanze ſneedſas lihdſ 307,000 rbl.

Politechnikas daſchi ſtudenti bija nodomajuſchi ſcho waſaru apmeklet Luijas paſaules iſſtahdi. Nahkamàs iſſtahdes generalkomiſars Peterburgâ tagad paſneedſis tuwakas ſinas par iſdewumu leelumu. Braukums uſ Hamburgu pa dſelſzeku makſà 30 rbl., no tureenes ar twaikoni lihdſ Nujorkai (lihdſ ar uſturu) 75 rbl. un tad pa Amerikas dſelſzekeem 35 rbl. Tà tad braukums turp ween makſà 140 rbl., pee kam wehl jabrauz III. klaſê, kas it ihpaſchi uſ kuga ſaweenots ar daſchadàm neehrtibam. Tad weena mehneſcha uſtura Amerikâ jarehkina wismaſ uſ 70 rbl. Tà tad ikweenam apmeklejam wajaga wismaſ 350 rbl.

Telefonu ſtatiſtika. Agrak Bella kompanijai bija tikai ap 1330 abonentu, kamehr tagadejai telefonu beedribai ir to 2400. Daſchi abonenti telefonu pa deenu leeto 3—5 reiſ, ziti atkal 25—40 reiſes, tà ka zaurmehrâ iſnahk uſ katru abonentu ap 15 ſarunu deenâ. Ja nu ſarunu ſkaitu wairo ar abonentu ſkaitu, tad iſrahdas, ka zentralſtazijâ ikdeenas wajaga iſdarit 30,000—36,000 ſaweenojumus, kas pa gadu iſtaiſa ap 13,140,000!

Nokerts baſnizas ſaglis. Rigas katedrales ſargam ar gorodowoja palihdſibu 10. janwara wakarâ laimejàs ſakert kahdu tehwinu, Walkas pilſoni Andreju Bruſowu, kurſch ar ſtangam mehginaja atlauſt kahdu dahwanu lahditi. Uſ Bruſowu kriht aiſdomas, ka winſch iſdarijis wehl diwas ſahdſibas kahdus gadus atpakal, kad winſch katedralê bija par ſargu.

Dſelſzela nelaime. 9. janw. 15 werſtes no Rigas brauzeens uſſtrehja wirſû kahdam ſemneekam, kurſch patlaban pahrbrauzamâ weetâ brauza pahr ſleedem. Lokomotiwe ſadragaja ratus un noſita weenu ſirgu, kurſch bija pakakâ peeſeets.

Kahda firma Kakku eelâ dabujuſe neſen no Lodſes pawiſam dihwainu ſuhtijumu. Suhtijumâ wajadſeja atraſtees ſihda lentem par 191 rubli. Kad attaiſija Lodſes magaſinas atſuhtito kaſti, tad tanî gaidito lenſchu weetâ atrada akmenus un iſſaltuſchu poku deſas gabalu.

Teatra apſkats. Rigas Latweeſchu teatris 14. janwarî iſrahdija atkal kahdu originalu, — Annas Brigader 1 zehleena dramatiſku mehginajumu „Aiſ lihdſzeetibas“. Saturs groſas ap mahkſleneeku Rolfu Sorogi (Aleksanders Freimans) un Walију wina ſeewu (Daze Atmentin), kuri kà jauns laulats pahris pahrprotas. Materiala truhkuma ſpeeſts tas prezejis bagatu ſeewu, kauſchu walodas winai ſpeeſch tizet, kà tas to darijis aiſ lihdſzeetibas un wina tadehk pret ſawu wihru iſturas dſeſtra un weenaldſiga. Sproga mahſas Mildas (Otilija Muzeneek) mehginajumi winu ſawado iſtureſchanos iſdibinat — welti. Wini tomehr mihl weens otru tik loti, tikai pahrprotas. Te uſſtahjas uſ ſkatuwes Rolfa agrakà mihkakà kketà Lihſe (Wahrnas-Skaidrite), kura to reiſi apſuhdſejuſe un tagad no kaiſlibas ſagrabbta zenſchas winu pawest. Tas winai neiſdodas, Rolfa un Walijas pateeſais juhtu ſtahwoklis nahk gaiſmâ un wini abi iſlihgſt. Ludſina atſtahja loti labu eeſpaidu; tikai Lihſei wajadſetu wairak ſatura, jo neraugot uſ Wahrnas-Skaidrit kdſes iſweizigo attehloſchanu, ta iſnahza druſzin pabahla. Loti tipiſki tika iſrahdita no Olgas Eſarlauk kuhtrà un wihſdegunigà kalpone Mihle. Taî paſchâ deenâ un ſwehtdeen iſrahdija operu „Bajazos“, kurſch zaur to, ka tagad kreetni eeſpehlejees orcheſtris atſtahja tagad jo dſilu eeſpaidu. Duburs kà Kanio iſpelnijàs ſkatas owazijas. Tapat ſwehtdeen pehz ilgeem laikeem atkahrtoja atkal opereti „Peewiltajs auglotajs“, kura ar ſaweem jautrajeem un raibojeem ſkateem un Supè weeglo muſiku iſpelnijàs publikas ſiltu peekriſchanu.

Jaunais Latweeſchu teatris. Pagahjuſchà nedeļa bija Oſtrowſka nedeļa. Zeturtdeen, 15. janwari parahdijàs pirmo reiſi un ſwehtdeen tika atkahrtota peezzehleenu drama „Negaiſs“. Sche teek rahdits nepatſtahwibas lahſts no jauno puſes un nekreetna iſpleſchanàs un ſawu uſſlatu uſteepſchana no wezo puſes. Zaur to iſnahk behdu luga un Katrina, juhtiga un bagata ſirds, kurai ne kur naw peekertees, metas Wolgas wilnos un atron tur wehſu kapu. Luga ir bagatiga wiſadeem tipeem. Tur ir tirgonis Diwojs (Wilums Wehwers) wihrs ar naudas maku, kas wiſu lamà un newar eedomatees, ka par winu waretu buht kahds gudraks un leelaks. Par ſewim lihdſigu tas reſpektè wehl weenigi Kabanowu (Emilija Grikit) ſawa behla apſpeedeju un wedeklas ſpihdſinataju. Tee ir abi pahrzilweki pehz wezà ſtila. Eewehrojams tips ir ari dabas filoſofs Kuligins (Teodors W. Podneeks) kurſch zerè atraſt perpetuum mobile, nopelnit ar to miljonus un iſleetot naudu preekſch nabadſinu ſtahwokka uſlaboſchanas. Un tad trihs nomahktee jaunee glehwuki Boriſs (Roberts Tautmils Behrſinſch), Tichons (Eduards Leepinſch) un Katrina (Marija Zelmin). Turpretim Warwara (Helene Sarin) un Jwans Kudraſchs (Reinholds Weizs), tee prot peemehrotees apſtahkkeem un baudit dſihwi. Atſinibas newar leegt ari Annai Spodrit ahrprahtigàs gruhtajâ lomâ. Kopſpehle bija gluda, dekorozijas un koſtimi lugai peemehroti. Eepreezejoſcha ſihme ir, ka luga publikai pateeſcham intereſeja, kadehk waram zeret, ka ſchis gabals ar kreetno ſaturu tiks daudſkahrt wehl atkahrtots. Lugu latwiſki tulkojis Lejas-Kruhminſch.

Pilſehtas teatrî pagahjuſchâ nedeļâ ſwarigakais notikums bija Maſkani weeſoſchanàs zeturtdeen un ſeſtdeen. Abas iſrahdes bija iſpahrdotas. Opera „Cavalleria rusticana“ paſcha komponiſta wadibâ rit daudſ ſtraujaki, tomehr iſrahdijàs ari, ka neweens no ziteem gabaleem, kurus komponists neſa preekſchâ neaiſſneedſ ſcho wina pirmo un weenigo eewehrojamo darbu. Tapat kà dirigents Maſkani neſtahw uſ pirmajeem augſtumeem. —ea—

Lindemana trupa ari ſchogad ſarihko Rigâ trihs iſrahdes, uſ ko greeſcham modernas teatra mahkſlas zeenitaju wehribu. Peektdeen, 23. janwari iſrahdis Henrika Ibſena „Geſpenſter“, ſeſtdeen, 24. janw. „Klein Eyolf“ un ſwehtdeen, 25. janw. „Mutter Landſtraße“. Iſrahdes teek ſarihkotas Wahzu Amatn. beedribas ſahlê.

No ahrſemem.

Tahlaji Auſtrumi.

„Tirdſneezibas telegrafa agentura“ dara ſekoſcho ſinamu: Ahrſemju laikrakſtu koreſpondentu iſplahtitas ſinas, ir tik tendenziozas, ka tàs ſchkeet ſaſtahditas ar to noluhku lai jo wairak uſbudinatu prahtus tiklab Tahlajos Auſtrumos kà ari zitâs ſemês. Schàs ſinas wajaga uſnemt ar wiſleelako neuſtizibu un wehl jo wairak tapehz, ka tàs nereti iſrahdijuſchàs par tahdu perſonu iſdomam, kuras nemaſ naw bijuſchas nopeetnu laikrakſtu koreſpondenti. Awiſchu ſlejàs winas eekkuwuſchas tikai ſawa uſtrauzoſchà ſatura pehz un tahdâs awiſês wehl, kuras ſpekulê uſ ſawu laſitaju lehtticibu. Kà jau uſ ſpilgtu tahdu peemehru war norahdit uſ Amerikas awiſchu iſplahtitàm baumam par kahda „Daily Mail“ koreſpondenta ſarunu ar Tahlaju Auſtrumu pahrwaldneeka diplomatiſko agentu Planſonu. „Tirdſ. tel. ag.“ tagad war apgalwot, ka ſchi angliu ſchurnala ſina ir pilnigi iſdomata un ka perſona, kura uſdewuſês par koreſpondentu, pateeſibâ nemaſ naw koreſpondents.

Skaidriba wehl naw ſaſneegta Auſtrumu jautajumâ. Ahrſemju awiſes daſchadi prahto par leetas turpmako gaitu. Lambsdorfs gribot ar Japanu iſlihgt un tapehz ar meeru Korejâ tai dot daſchas preekſchrozibas. Telegramas ſino, ka Peterburgâ iſgahjuſchu nedeļu galigi apſpreeſts Auſtrumu jautajums: tà tad drihſumâ buhtu gaidama pilniga ſkaidriba. Zerams, ka Japana, zik tahlu winas praſibas ſihmejas uſ Mandſchuriju, peekahpſees. Mandſchurijâ japanus eelaiſt nekahdâ ſinâ naw eeſpehjams, jo tad Kreewija ſawus neſkaitamos miljonus tur buhtu iſleetojuſe taiſni japanu labâ. Beſ tam japani beſ kaweſchanas kolonizetu Mandſchuriju un uſmeſtos par wiſas dſeltenàs rahſas wadoneem. Par ſcho wadonibu ſahk jau ſapnot neween kineeſchi, bet ari pat induſi. Teek uſſtahdits tahds pats prinzips kà Amerikâ: Aſija preekſch aſiateem! Un tad Eiropai uſnahktu ſen daudſinatàs dſeltenàs breeſmas, uſ kuràm norahdijis ari kreewu filoſofs Solowjews. Par to naw ko ſchaubitees, ka japani un kineeſchi ir weikli ſtrahdneeki, iſmanigi tirgotaji un pee tam loti peetizigi; bet no tam ween wehl newar ſlehgt, ka dſeltenee wihri teeſcham padaritu eiropeeſcheem dſihwi neeeſpehjamu. Bet lai nu kà, Kreewijai tik daudſ newajaga Mandſchurijas, kà leelàs oſtas Dſeltenajâ juhrâ un tàs winai jau ir, wajaga tikai uſturet peeeju uſ ſchàm oſtam.

Norwegija. Aleſundas pilſehtu peemeklejis breeſmigs ugunsgrehks. Uguns iſzehlàs pehz puſnakts kahdâ fabrikâ un ſtiprà auka to iſplahtija netizamâ ahtrumâ. Pirmais uguni pamanija kahds kapteinis un wina kuga laudis, kuri beſ kaweſchanàs taiſija leelu trokſni, lai eedſihwotaji glahbjas. Puſſtundas laikâ wiſâ pilſehtâ iſſehlàs wiſleelakàs jukas. Un pehz 2 ſtundam pilſehtas leelakà daļa bija nodeguſe. Eedſihwotajeem zits nekas neatlika, kà behgt no uguna, kurſch winus dſina arween tahlak un tahlak no pilſehtas. Sahkumâ gan daſchs labs mehginaja ko iſglahbt, bet drihſ ween ikweenam bija tikai jaruhpejas par ſawu dſihwibu ween. Daudſ mantu gan iſneſa uſ eelam, bet uguns iſplahtijàs tik ahtri, ka tàs wiſas bija jaatſtahj ugunim par upuri. Pat bankas nepaſpehja iſglahbt ſawus wehrtſpapirus un naudu, tee wiſi ſadega. Ap 10—11,000 zilweku puſkaili iſbehga uſ laukeem pilſehtas tuwumâ. Behrni pagaidam eeweetoti kahdâ baſnizâ. Daļa peeauguſcho eemitinati pee apkahrtejeem lauzineekeem. Wiſpahrejas bailes bija tik leelas, ka par kahdu kahrtigu rihzibu newareja buht ne runas, bet tomehr nenotika nekahdi nedarbi un nebuhſchanas. Pa degſchanas laiku telegrafiſteem bija jabehg no weenas weetas uſ otru, uguns winus trenkaja, wini patapa padot tikai wiſihſakàs ſinas, ſaukdami palihgâ. No zitàm pilſehtam tad nu gan ari atſteidſàs twaikoni, bet tee neka newareja glahbt, jo ari wiſa oſta ſtahweja leeſmàs, kur ſadega ari diwi maſaki twaikoni. Nodega wiſas pilſehtas waldes ehkas, ari

diwas klinikas, kamehr lasarete palika sweika. Pilsehtai degot slimneekus weda projam ratos; weens slimneeks zelâ nomira. Uguns zehlàs basnizas tuwumâ un ta ari pirmà krita leesmam par upuri. Sadega ari tilts, kursch saweeno pilsehtas dalas (Alesunda atrodas us salam un zeetsemes). Eedsihwotajeem bija jaiszeesch aukstums un breesmiga wehtra. Tà ka juhra breesmigi wilnoja, tad pahrtikas weelas, apgehrbus un apsehjumus wajaga peeweest pa semes zelu. Gar ostu palika pahri tikai muitniza, daschi spihkeri un 20—30 masi nameki. Uguns ahtrà isplahtischanàs isskaidrojama zaur to, ka ehkas pa leelakai dalai bija koka. Breesmigs bija 11. janwara rihts; dsirksteles duhres leelumâ skraidija us wisàm pusem un aisdedsinaja pilsehtu wairakàs weetàs us reisi. Schkirzeni, kura bija usstahdita us kahda twaikona, isnihzinaja uguns. Zilweki laikam naw dabujuschi galu. Leelakà dala eedsihwotaju pasaudejuschi wisu sawu mantibu. Alesunda tirgojàs ar siwim. Wahzijas keisars pasteidsàs nosuhtit palihgâ weenu twaikoni un weenu kreiseri ar wiswajadsigakàm leetam. 4 norwegeeschi weltija katrs pa 5000 kronam truhkumzeeteseem. Sweedrijas karaka nams scham pascham noluhkam dahwinaja 15,000 kronas. Sastahdijuschàs palihdsibas komitejas, kuru dahwanas Norwegijas dselszeki us Alesundu wed par welti.

Persija. Angli tagad sanem wisus spehkus, lai paturetu par kreeweem wirsroku wismas Persijas deenwidos. Lai gan Kreewijai Persijâ ir dselszeku monopols, tad tomehr angli deenwidos taisa daschadus zekus, kuri wineem atmet daschadus labumus. Tagad wini nodomajuschi buhwet leeliku karawanu zelu no Deenwidwakaru-Persijas us Teheranu, paschu galwas pilsehtu. Leelakà dala scha zela jau gandrihs gatawa, to wajaga tikai paplaschinat, kas eespehjams bes nekahdàm leelàm gruhtibam. Nopeetnas gruhtibas buhtu sastopamas tikai starp Choremabadu un Dissulu, kur ir kalni un wajadsigi tilti pahr daschàm straujàm upem, bet ar wisu to angli jau pratis tikt galâ. Leelaks swars leekams us kahdu otru apstahkli, kursch naw atkarigs no meetejàs dabas, bet gan no eedsimtneekeem. Luristanu un Arabistanu apdsihwo nemeerigas ziltis, kuras beeschi ween usbruhk starp Choremabadu un Dissulu karawanem un aplaupa tàs. Kad tagadejais Teheranas gubernators tur bija generalgubernators, tad weetejee eedsimtneeki gan eemahzijàs zeenit likumu un karawanes wareja puslihds droschas staigat sawu zelu. Bet kad wina weetâ nahza kahds 23 gadus wezs augstmanis, eedsimtneeki tuhlin nojauta, ka schim wairs ne agrà generalgubernatora sparibas, ne gudribas un tapehz aplaupischanas sahkàs atkal no jauna. Un neween aplaupija karawanes, wini ar sekmem usstahjàs pret saldateem, kuri pret wineem tika issuhtiti. Angli gan mehginaja ar dascheem kaneem noslehgt lihgumus, lai tee par labu maksu nahktu wineem palihgâ pret laupitajeem, bet mehginajumam nebija nekahdas sekmes. Tà tad tagadejos apstahklos angleem no buhwejamà karawanu zela atlehktu deesgan mas labuma.

Kina. Kas ir chunchusi? Par scho jautajumu palkawneeks Sokolowitschs, Girinas prowinzes kara komisars pasneeds sekoschu paskaidrojumu. Chunchuss apsihmè tulkojumâ „sarkanbahrdi" (chun = sarkans, chuzi = bahrda). Senak Kinas laupitaji, lai sabaiditu tirgotajus un meerigus eedsihwotajus, peelika sew leelas sarkanas bahrdas un no tam dabuja sawu nosaukumu. Tagad schis bahrdas war redset pee laupitajeem tikai teatra israhdês. Pee chunchuseem peedalas kineeschu padibeni, weeglas pelnas mekletaji, noseedsneeki, kuri behg no soda, kaudis, kuru dsihwi ispostijuschi Kinas eerehdni un kuri scheem grib atreebtees, ari tahdi, kuru dsihwi issaukuschi tee paschi chunchusi un kurus tagad nabadsiba un bads dsen us laupischanu, un beidsot wehl tahdi, kurus chunchusi ar waru peeweeno saweem bareem. Daschos Mandschurijas apgabalos, it ihpaschi labibas bagatajos Widus Sungarijas apgabalos fabrikas salihgst chunchusu bandas, kuras fabrikas aissargatu no zitàm tahdàm pat chunchusu bandam. Banda eemitinajas pee sawa saimneeka, apsargà wina gimeni un mantu, apsinigi ispildidama usnemtos peenahkumus. Saimneeks ehdina un apgehrb sawu bandu un dod tai naudu. Kinas prowintschu waldes to wisu it labi sina, bet bandas tomehr neaisteek. Lai pret aplaupischanam nodroschinatu tirgotaju suhtijumus, tad sewischki apdroschinaschanas kantori tura ihpaschus sargus — bjao-schen — kuri pawada suhtijumus (daschkahrt sargi sastahw is bijuscheem chunchuseem), bet kantori pa leelai dalai atpehrkas no chunchuseem ar naudu. Schahdâ gadijumâ apdroschinatais suhtijums dabù sewischku apleezibu (pjao), kuru suhtijuma wadonis usrahda sastapteem chunchuseem. Ari Kinas waldiba nesmahrè chunchusus. Girinas dsjan-dsjuns 1900. gada rudeni eezehla eewehrojamako chunchusu wadoni Tandenjunu par wisu to kara spehku wirswadoni, kuri bija palikuschi wehl Girinas prowinzê un Tandenjuns pee zepures dabuja sarkanu bumbu un sewischku seegeli. Pehz Tandenjuna nahwes wirswadona wara pahrgahja us wina palihgu Janjulinu, kura rokâ ta ari wehl atradàs, lihds kam winsch netika nodots, tikai deenwidu austrumos saldati atschkihràs paschi par sewi sem agrakà chunchusu wadona Tschendoschena wadibas. Mukdenas prowinzes seemek-austrumos par tur atlikuscho kara spehku wadoni tika ari agrakais chunchusu wadonis Ludanzirs. Wisi apgabali, kur atrodas kreewu garnisoni, atrodas deesgan behdigâ stahwoklî; daschos apwidos eedsihwotaji atmetuschi sawu tehwtehwu mahjas un dewuschees kreewu kara spehka tuwumâ waj ari tur, kur stahw Kinas polizijas pulki. Chunchusi ispostijuschi daudz apsehtu lauku un plantaziju, aplaupijuschi mahjas un pat weselus zeemus. Girinas deenwidos un Mukdenes seemekos, Lalinhes upes augschgalâ, Tschangwanzailinas kalnaju reetumos un austrumos walda chunchusi, t. i. warmahziba, laupischana un nahwe. Kà nu isturas weetejee eedsihwotaji pret kreeweem? Us kreewu peeprasijumu, lai wineem dotu sinas par chunchuseem, eedsimtneeki atbildejuschi: „Sakeet mums, ka juhs us wiseem laikeem paliksect Mandschurijâ un mehs jums par chunchuseem dosim wisadas sinas; zitadi, ja mehs tàs dosim, chunchusi pehz juhsu aiseeschanas nodedsinàs muhsu mahjas un muhs paschus apkaus."

Japana. Japani leelu wehribu peegreesch gimnastikai un kara mahkslai, kuri ir obligatoriski mahzibas preekschmeti wisâs krona un priwatâs skolâs un kuras ari loti eezeenijuschi wisadu kahrtu jaunekli. Pat 6—7 gadu behrni ar leelako preeku marschè sem ofizeera komandas, kursch weenâ rokâ tura schpagu un otrâ Uslezoschàs saules karogu. Pehrnâ augustâ kahdas eewehrojamas priwatskolas 670 audseknus sasauza us lehgeri pee Tokijas, kur wini sem ofizeeru wadibas ispildija deesgan sareschgitus manewrus. Bet tà ka nu japanu skolas no jaunàs paaudses prasa deesgan daudz prahta darbibas, tad no kara deenestâ eesauzameem jaunekleem tomehr tikai 20 prozenti ispilda kara likumu prasibas. Schi parahdiba us sewi greesuse waldibas wehribu jau 1898. gadâ. Scha gada beigâs tika isdots likums pret skolenu pahrpuhleschanu skolâs, tika eezelti ahrsti-inspektori, kureem diwreis pa gadu medizinisk jaaplubko wisi skoleni keisariskàs mahzibas eestahdês. Japanâ ir trejadi apakschkareiwji: 1) jefreitori (dschotogei), kuri dabù algas ap 6 kap. deenâ; 2) pirmàs schkiras saldati (itosoku), kuri pelna ap 5 kap. pa deenu un 3) treschàs schkiras saldati, kuri dabù ap 4 kap. pa deenu. Apkehrigs rekrutis pehz weena gada war tikt par jefreitoru. Leelakà dala japanu, kurus tagad sauz sem karoga, dsimuschi pehz 1878 gada, kad jau bija eewesta skolu reforma.

Teesleetu nodala.

Teesleetu jautajumi un atbildes.

Abonentam K. M. B. Jums ir likumiska teesiba sawus behrnus laist ta pagasta skolâ, kur Juhs nodewas maksajat, bes ihpaschas maksas. —ns.

Abonentam Nr. 444. 1) Wisadas robeschu sihmes pahrzelt ir noseegums, kursch teek bahrgi sodits; Juhs warat kaiminu suhdset, teesas ismekletajam, waj meerteesnesim. 2) Ja us robeschas stahdits koks atnes saudejumus kaiminam, tad kaiminam ir teesiba no koka ihpaschneeka prasit atlihdsibu, atsauzotees us Baltijas priwatlik. 780. pantu. Us schi panta pamata Juhs warat kaiminu suhdset pee peenahzigas teesas eestahdes pehz saudejumu sumas leeluma. Pehz 1009. panta Jums ari teesiba prasit, lai koka sari tiktu nozirsti 15 pehdu augstumâ pahr Juhsu semi, waj pascham to isdarit. 3) Kaiminsch war atsauktees us 997. pantu Balt. pr. lik., bet saudejumi, kas Jums zelas un kurus Jums japeerahda, winam ir jaatlihdsina. Suhdset war pehz sumas leeluma. —ns.

Wakejas wehstules.

Martai Medne skdsei. — Us no Jums peeooto adresi naw lihds schim „Mahjas Weesis" pastellets. Eksped.

Tirgus sinas.

Rigâ, 21. janw.

Rigâ tagad labibas zenas gan tapuschas stingrakas, bet nolihgumu noslehds deesgan mas, tapehz ka no ahrsemem nepeenahk nekahdi leelaki peeprasijumi.

Linu tirgû naw nekas grosijees un tà ka peewedumi ari wehl bija masi, tad us tirgus redsams mas prezes; un lauzineekeem ari wairs naw nekahdi leeli krahjumi linu, tee atrodami tikai pee dascheem leeltirgotajeem. Bet neraugotees us wisu to, wehrpeji naw peedabonami isdarit leelakus eepirkumus, jo tee pehdejâ laikâ jau sanehmuschi leelakus suhtijumus.

	Widsemes.	Kursemes.	Leetawas.	Pernawas.
ZK	57—58	52—53	51—52	—
SPK	51—52	46—47	45—46	—
PK	45—46	40—41	39—40	—
PW	36	—	—	—
W	30—32	30	20	—
D.	24—25	24	22—23	—
DW	20	18—20	18	—
+R+	—	—	—	57—58
+HD+	—	—	—	52—53
D	—	—	—	47—48
W	—	—	—	38—39
LD	—	—	—	30—32
LDW	—	—	—	25

Labibas zenas Rigâ schimbrihscham schahdas:

Rudsi, kreewu, us 120 mahrzinu pamata maksâ: 74—75 kap. pudâ; Kursemes rudsi un schahweti — kap. pudâ.

Kweeschi, 129/130 mahrzinu smagi kweeschi maksâ 96 kap. pudâ. Kursemes kweeschi125/6 maksâ kap. pudâ.

Meeschi, us 100 mahrzinu pamata maksâ 67—68 kap. pudâ; 103—105 mahrz. schahw. meeschos dod 72—73 kap. pudâ; Kursemes 113 mahrz. — kap.

Ausas, labàs gaischâs maksâ 66—70 kap. pudâ; schahwetas ausas maksâ — kap. pudâ; Kursemes ausas maksâ — kap. pudâ, kreewu neschahwetas ausas maksâ 60—62 kap. pudâ

Linsehklu ellas rauschi, schejeenes maksâ 78—80 kap. pudâ Kreewu linsehklu ellas rauschi maksâ 75—78 kap. pudâ.

Linsehklas. Stepju sehklas us 87½ proz. pamata maksâ 135—137 kap. Brahka sehklas, schahwetas 130—132 kap. pudâ.

Pahrtikas zenas Rigâ:

	kap.		kap.
Suhkas gala, mahrz.	13—20	Kupinats peens, mahrz.	6—7
Wehrscha gala, mahrz.	9—18	Olas, schokâ	130—160
Schahweta aitas gala, mahrzinâ	9—13	Medus schuhnâs, mahrz.	35—40
Swaiga aitas gala, mahrzinâ	10—15	" tezinats, mahrz.	30—45
Tela gala, mahrz.	7—18	Sihpoli, mahrz.	2—3
Schahw. schkinkis, mahrz.	18—22	Meeschu putraimi, mahrz.	5—6
Schahw. spekis, mahrz.	17—19	Sirni, mahrz.	5—8
Wistas, gabalâ	40—60	Kurs. kweeschu bihdeleti milti, mahrz.	6—8
Zakli pahris	60—80	Rudsu milti, pudâ	85—90
Pihles, gab.	50—100	Dsehrwenes, mahrz.	3—5
Sosis, gab.	100—180	Sehnes, blodinâ	10—20
Kalkuni	200—400	Renges, schahw., 100 g.	40—60
Saki, gab.	50—80	Bretlini, schahw., 100 g.	25—40
Kartupeli, puhrâ	110—130	" sahl., kahlâ	6—7
Skabbi kahposti, stopâ	5—6	Lihdakas (weetej.) mahrz.	15—20
Salds peens, stopâ	8—10	" plauschi u. z.	18—22
Skahbs krehjums, stopâ	50—60	Sweests, mahrz.	27—33
Weess peens. mahrz.	6—7	Galda sweests, mahrz.	35—40

Telegramas.

Peterburgâ, 19. janw. Dselszeku departamenta sapulze atrada par eespehjamu us Aiskaspijas dselszeka tarifu us iswedamu petroleju paaugstinat par 19 kap.

Kaunâ, 19. janw. Kaunâ nodibinata pirmâ tirdsneezibas skola, kur mahziba tagad jau sahkusès un aprehkinata us septinàm klasem. Schimbrihscham atwehrtas pirmàs trihs sagatawoschanas klases. Us eestahschanos bija peeteikuschees 163 skoleni, no kureem usnemti 128.

Odesâ, 19. janw. Wairaki ahrsemju tirgotaji norunajuschi pehdejâs deenâs, meeschus uspirkt pehz Odesas standarda, t. i. mehra un swara.

Jekaterinburgâ, 19. janw. Uralu kalnruhpneeku saeima nolehma pabalstit daschu priwatusnehmeju luhgumu finantschu un zelu ministrijam, lai atkautu buhwet dselszelu no Liswas us Berdjauschu. Schis luhgums teek pamatots ar norahdijumu us tagad usbuhweto Ufas-Magnitnajas liniju. Ja schi linija tiktu buhweta, tad Deenwid-Uralam tagad newajadsetu sagatawotees us Archangelska, Komarowska, Inserska un Belorezka fabriku slehgschanu. Deenwid-Uralâ tagad strahdà tikai tais fabrikâs, kuras atrodas dselszelu tuwumâ.

Berlinê, 30. (17.) janw. Wahzu deenwidpola ekspedizijas wadonis, profesors fon Drigalskis dabuja 3. schkiras Krona ordeni un otrs ekspedizijas lozeklis, priwatdozents Wanhöffens 4. schkiras Sarkanà Ehrgla ordeni. — 31. (18.) janw. Te notureja, kà jau ikgadus parasts, awischneeku balli, pee kuras peedalijàs ari walsts kanzlers grafs Bülows un gandrihs wisi ministri.

Darmstadtê, 30. (17.) janw. Weetejà seeweeschu beedribas tà sauktajâ Alises pawahru skolâ zaur sabojajuschos materialu leetoschanu pee ehdeeneem sagiftejàs wairakas seeweetes, no kuràm lihds schim nomiruschas septinas. Nahwes zehlonis laikam naw nekahda augu gifts, bet tà sauktà desu gifts, no kuras, kà domajams, masas dakinas pee eetaisischanas eekluwuschas bundschâs.

Hongkongâ, 30. (17.) janw. Is Kantonas sino, ka gar namu seenam islipinati usaizinajumi, kuros eedsimtneeki teek kuhditi usbrukt eiropeeschu kwartalim un to nodedsinat. Konsuli schàs leetas dehl greesàs pee wizekarala.

Româ, 31. (18.) janw. Justizministris laidis klajâ diwus projektus, kuri teesu praksê israhdas par eewehrojameem pahrlabojumeem. Pehz likuma pirmà projekta nolemts atzelt aissuhtischanu us nometinaschanu par politiskeem un militariskeem noseegumeem. Otrais likuma projekts sihmejas us sodischanu ar sewischkàm eerunam. Ja sods nesneedsas pahri par sescheem mehnescheem zeetuma, tad teesnesim ir dota teesiba pee pirmo reisi padarita noseeguma, soda ispildischanu atlikt ar to eerunu, ka sodamajam pa pahrbaudamo laiku kreetni uswedotees sods war tikt pawisam atlaists, bet ja tas wehl otrreis padara kahdu noseegumu, tad pirmo reisi nospreestais sods tuhlin jaispilda.

Parisê, 1. febr. (19. janw.). Pahrrunadama apstahklus Tahlajos Austrumos awise „Temps" saka, ka kreewu isskaidrojumu tonis un saturs us wisu ziwiliseto walstu waldibam darijis tik stipru eespaidu, ka Japana sew uskrautos par daudz leelu wainu, ja wina pret scheem isskaidrojumeem gribetu isturetees nelaipni, klaji pasludinadama, ka wina wehlas karu kara dehl un newis panahkumu dehl. Tà tad buhtu eemesls zeret, ka Japanas waldiba un mikado drihsumâ wisàm walstim dos apgalwojumu, ka tagad galigi nowehrsti wisi eemesli us kahdu sadursmi. Ja Japana, kad tai Kreewija jau parahdijuse tik daudz labas gribas, neissteiktos schai sinâ, tad Eiropa bes schaubam winai usliktu atbildibu par wisàm tàm gruhtajàm un neaprehkinamajàm sekam, kahdas zeltos zaur karu starp Kreewiju un Japanu. Beigâs awise isskaidro, ka krises galiga isschkirschana notikschot drihsâ nahkotnê neatkarigi no sarunu panahkumeem.

Дозволено цензурою. — Рига, 20 января 1904 г.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernsts Plates.
Atbildigee redaktori:
Dr. phil. Arnolds Plates, Dr. philos. P. Sàlits.

Dsihwoju tagad
Suworowa eelâ 8,
pretim Wehrmana dahrsam.
Zobu ahrste
Late Weibel.
Runajama: no 9—1 un 4—6.

Poliklinika
ahdas un dsimuma slimibàs.
Rigâ, Schkuhnu eelâ Nr. 16,
Starp zitu ismekleschana ar elektrisku apgaismoschanu, ahrsteschana ar elektrizitati.
Slimneekus peenemu katru deenu no plkst. 12—3 pehz pusd.
H. Simonsons,
eestahdi pahrwaldoschs ahrsts.

Peenemu slimneekus
ahdas, kaunuma, sifiliskàs, puhschka un weneriskàs slimibàs
Deenas no p. 9—1 un no 4—9 w.
Dr. L. Gordon
Leel. Kaleju eelâ Nr. 30, 1 trep.
Ahrsteju ari zaur masaschu un elektrizitati. 1280

Pahrbrauzis, usnemu sawu praksi
C10 **Dr. Butuls,**
Rigâ, Kalku eelâ Nr. 13.

Jaunpils Krahj- un Aisdewu kasse, Rigas aprinki,
noturès
wispahrigu sapulzi
1904. g. 29. janw. plkst. 12 deenâ.
Deenas kahrtiba:
1) Pahrskats par 1903. g. darbibu un rewidentu sinojums.
2) Prozentu paseminaschana par leenejumeem.
3) Wehleschanas.
Ja schini sapulzê neeerastos puse no balsteesigeem beedreem, tad otra wispahriga sapulze taps notureta sch. g. **12. februari, plkst. 12 deenâ,** kuras nolehmumi ees spehkâ neraugot us eeradušchos beedru skaitu.
C7 **Walde.**

Kursischu pagasta walde
usaizina wisus pee Kursischu pagasta peederigus 1882. g. pehz 30. septembra un 1883. g. preeksch 1. oktobra dsimuschus wihreeschu kahrtas lozeklus, kuri 1904. g. peekriht pee kara klausibas ispildischanas, wiswehlakais lihds
1. martam 1904. gadâ
usdot sawu gimenes sastahwu dehl eerakstischanas kara klausibas eesaukschanas listê par 1904. g.
Kursischos, 13. janwari 1904. g.
Pag. wezakajs: **J. Klabe.**
Skrihwers: **Lahzis.**

Gruntsgabals
896 kwadr. asu leels **pahrdodams** Leelâ Lubanes eelâ Nr. 22. C5

Ein junges Mädchen
wünscht als Kindergärtnerin (Fröbelerin) **Beschäftigung** mit Kindern für einige Stunden täglich. Off. sub. C. B. Nr. 603 empf. die Exp. d. Ztg. C8

„Radiator-Kurjer" separators
wehl naw pahrspehts labuma sinâ no neweena zita separatora.
Dabonams
Palsmanê, pee J. Meschzeem k.

Sludinajums.
Rosenu pagastam, Walmeeras aprinki **wajadsigs**
palihga skolotajs.
Peenemschana **22. janwari** sch. g. no weetneeku pulka Rosenu pagasta namâ. 1651
Pag. wez. p. w. isp.: **J. Saan.**

Labs kalejs
wajadsigs. Smehde ar dsihwojamu mahju un stalli isihrejama us 6 jeb wairak gadeem, labs kalweneeka apwidus, Saukas Swirgsdarê, Jaunjelgawas apr. Kursemê. Tuwakas sinas turpat.

No lauksaimneekeem wisur teek loti eezenitî separatori

„Radiator-Kurjer".

Dabonami Zelgawâ pee Jehkul & Oschenieek tungam.

Katoln eelâ.

Rigas apgabalteesâ 14. febr. 1904. gadâ

pahrdos

Rigas aprinkî Jaunpils draudsê atrodoschâs **Mas- un Leel-Krehlu** mahjas, ap 220 puhrweetu leelas, 37 dahlderu wehrtibâ. Tuwakas sinas pasneedsj Jaunpils Krahj- un Aisdewu kasse. C7

Walde.

Wisur eezenitee

„Radiator-Kurjer" separatori

dabonami Lasdonâ pee K. Ruhlaka.

Preezinuos.

Semneeku mahju,

upes jeb ezera malâ, stazijas tuwumâ, **wehlas pirkt.** Adreses eesuhtamas „Mahj. Weesa" ekspedizijâ sem burteem E. A. C7

Slawenee separatori „Radiator-Kurjer"

dabonami **Tukumâ,**

Tukuma pahrtikas weikalâ.

Wezakâ schujmaschinu, adamo maschinu u. welosipedu tirgot.

Wilh. Ruth

Rigâ, Kungu eelâ Nr. 25, Rigâ.
(Dibinata 1873. gadâ).

Pasaules slaweno „Feniksa" (Phönix), Biesolt & Looke „Wettina" schujamu maschinu, Dürkopa „Diana" **welosipedu** weenigâ pahrdoschanas weeta.

Pamahziba adischanâ un mahkfligâ isschuhschanâ par welti. M1559

Pascha darbniza. Pilniga galwoschana. Lehtakas zenas.

Kas sawu lauksaimneezibu wehlas pazelt un eekârtotu pawairot, lai pehc eezenito separatoru

„Radiator-Kurjer".

Dabonami Behnes Rajiâ, pee K. Reichmann kga.

Union Horlogére

Parises pasaules izstahdê atzitâm labakâm fabrikam fseemu u. t. t. **Daschadas** sfaises u. t. t. **Galda** leetas if alsenida un ziteem metaleem, kâ arî brosches u. t. t. **Pulksteni sataisschana uf galwoschanu.**

Katalogi teek pesûtiti par brihwu.

Swehdenâs weikals atweenots no plsk. 1—6 pehz pusdeenas.

Union Horlogére fabrikas weenigais beedris un weetneeks Baltijas guberneâ

Waldmanu Roberts, Rigâ,

Martinsa eelâ Nr. 10-a.

„Radiator-Kurjer"

separatoru ir katram laukfaimneekam **nepeezeeschamakâ** maschina.

Dabonams

Walmeerâ, pee **W. Tönnisson t.**

Karis, kas pehrk kahdu maschinu, lai iswehlâs no wislabakâ to labako un tas ir

„Radiator-Kurjer" separators.

Dabonams

Sehsis pee Jk. Paukul kungu.

!!! Wiseem, kas wehl uf paminam ausch!!!

Laipni luhdsu eewehrot scho sludinajumu!

Trihs deenu auschanas kursi sahkas schahdâs deenâs: **22., 26., 29. janwari, 9., 16., 19., 23., 24., 29. februari, 8., 11., 15., 18., 22. martâ, 8., 12., 15., 26., 29. aprili, 3., 10. maijâ.**

Usmanatees! Ir personas, kas manu wahrdu leeto krahpschanas noluhkâ. — Lai nowehrstu wisus pahrpratumus, apsolu ka issludinatâs deenâs un deenu eepreeksch katra wilzeena peenahkschanas laikâ stanzijâ buhs zilweks, kas broschi pee manim atwedis; pehz tahda peeprasit 3. klases bufetê.

Wisâ zeenibâ

P. Wilumson,

mahkslas auschanas eestahde, patentetâs maschinas „Leelupes Wilni" pahrdoschana, Jelgawâ, Graebnera eelas un Kolwes schosejas stuhri Nr. 18, 1 trepi augschâ, Bulla namâ, tuwu pee dselszeka stanzijas. C6

Manâ apgahdibâ isnahkuschas schahdas grahmatas:

Grafs Monte Kristo.

Romans trijâs dalâs no Aleksandra Dimâ (Dumas tehwa). Maksâ katra dala **80** kap. Wisas trihs dalas **240** kap.

Pils pee Reines.

Romans trijâs dalâs no Bertolda Auerbacha. Atstahstijis Augusts Deglaws. Maksâ wisas trihs dalas **180** kap.

Seeweete.

Romans no Helenes Böhlau. Tulkojis J. Asars. Maksâ **50** kap.

Laimei uf pehdam.

Nowele if scholatku sadsihwes no Augusta Deglawa. Maksâ **20** kap.

Ernsts Plates,

Rigâ, pee **Petera basnizas** un **Skahrnu eelâ 13.**

Fotografiski **aparati.**

Wisi fotografiskee peederumi.

Plates, papiri u. t. t.

Kimikalijas kim. tihras.

Objektiwi.

Leelakais krahjums. Lehtakâ eegahdaschanâs weeta.

Issuhtischana uf pehzmaksu.

Emil Borchardt,

Rigâ,

Walnu eelâ Nr. 10.

Katra lauksaimneeka eenahkumus pawairo un lauksaimneezibu pahrlabo

„Separators Radiator-Kurjer".

Dabonams

Walmeerâ, pee Kreischmann t.

Kapitals

Dab.	Kred.
Biesrasi: Grahmatweesch. Korespondences Tirdzn. rehkin. Kantoru darbos Lets., Krewu jeb Wahzu valodê	Preschana ir KAPITALS! Augstaka alga! Zeen. stuhwoklis! Kursi: kungeem, damam, wahlaineekeem, amatneekeem. Mahsib. sahkums katrê laikâ.

Par welti

zeen. welkalneekeem eetaisu kreetnus spehkus no saweem mahzekleem (kung. un dames) un lahdzu, wajadzibâ pee manis lahpni peepraslt.

Prospektus peesuhtu par welti.

J. Kasimirs,

Rigâ, Basteja bulwarî Nr. 11, pee Nikolaja kliu.

Run. p. 1—3 un 7 w., citê laikê: E. Plates druk.

Par sekmem galwoju.

Karl A. Feils, Rigâ,

Dahrda bleki.

peedahwâ tschuguna krustus, drahts auduma un pinumus.

Fabrika: Rujenes eelâ 2, Walmeeras eelas stuhrî.

Noliktawa: Terbatas eelâ Nr. 15.

Zenas eespehjami lehtas. Telefons 1998.

K. Lorch & beedr.

Rigâ, Kungu eelâ Nr. 22, Dafferberga namâ.

Rigâ, Kungu eelâ Nr. 22, Dafferberga namâ.

Waltijas fabrikatu noliktawâ

dabujami **wisadas sortes audekli,**

linu un pakulu dsijas par fabrikas zenam pee

K. Lorch & beedr.

„Radiator-Kurjer"

separatoram ir milsu nahkamiba, to peesahda leelais wairums uflawas un atsinibas raksfu.

Dabonams

Pernawâ, pee **C. W. Normann t.**

L. Borewitzs, Zehsis.

Isgatawo wisus fotografu arodâ attiecoschos darbus pehz jaunakâs metodes.

Druka pastkartes ar skaistem Mikalpabrdeweetem augstu rabatu.

Godalgots ar 4 medaljam.

J. Lahzis, Rigâ,

tschuguna leetuwe un akmeni kaltuwe

Kihschesera eelâ. — Telefons Nr. 987.

weenigâ granita isstrahdaschanas eestahde Rigâ, ar twaika spehku.

Spezialitates: Daschadi **semkopibas maschinu peederumi un maschinu dalas, kapu un dahrsu benki un krehslu kapu kehdes** u. t. t.

Granita, marmora un tschuguna krusti, monumenti, plates u. t. t.

I. noliktawa preeksch tschuguna prezem: **Terbatas eelâ Nr. 22.** Telef. 986.

II. noliktawa un akmeni kaltuwe: **Meera eelâ Nr. 3.**

Hunyadi Janos

dabigais

Bitterwasser

labakais **zaureeschanas lihdseklis.**

Wajaga eewehrot firmu **Andreas Saxlehner** uf katras etiketes.

Maigs, patihkamu garschu, palahwigs.

Loti labs preeksch **eewezejuschos** un schad un tad **sazeetes-schanos, nedabigas asins rinkoschanas, aptuhkuma, sagremoschanas tranzejumos, akmu slimibâs** u. t. t.

Nepahrspehjams labuma sinâ un eezeenits wairak kâ 30 gadus.

Katram lauksaimneekam nepeezeeschami waladzigs ir scholaiku labakais un eezeenitakais peena separators

„Radiator-Kurjer".

Dabonams pee generalweetneekeem

Balkin u. beedr. Rigâ,

Karla eelâ Nr. 13, eepretim Jelgawas-Tukuma wokzalei.

Semkopibas un moderneezibas maschinu noliktawa.

Agenti war peeteiktees.

Gandrihs pilnigi par welti,

tikai

5 rbl. 45 kap.

ar peesuhtischanu,

peesuhtam apakschâ minetas leetas: 1) **Kungu waj damu pulksteni no melna kodinata tehrauda** ar isturigu mechanismu un galwotschanu uf 6 gadeem, 2) **pulksteni eeleekamo** preeksch atsfaraaschanas no samaitaschanas, 3) **jaunselta kungu waj damu kakla kehdi,** 4) **breloku, kompasu waj binokli** ar pikanteem stateem, 5) **ahdas naudas maku** if weena gabala ar 7 nodalam un pastelletaja stempeli, 6) **Dr. Rocha mundskiku** beskait gai pihposchanai, 7) **selta gredsenu 56. prowes,** waj **elektrisku kabatas laternu,** waj **ahdas papirosu maku,** waj ari **seemischku ahdas sominu** peekaramu pee jostas.

Pastellejumus isjuhta nekawejoschi un apsinigi bes peemaksas uf pehzmaksu. Adrese: Торговому Дому „Фелиціано" и Ко. въ Варшавѣ, 26/138. Peeprasijumi rakstami kreewu waj wahzu walodâ.

Weikala atwehrschana.

Augsti godatai publikai ar scho padewigi pasinoju, ka esmu atwehruse

Basteja laukumâ Nr. 8

puku weikalu.

Mana nopeetnakà zenschanàs buhs ar smalku sastahdischanas garschu un stingri kahrtigu apkalposchanu godatos nonehmejus katrâ sinâ apmeerinat. Sawu pasahkumu uf labako eeteikdama, isluhdsos publikas labwehlibu.

Augstzeenibâ

Katharina Kurzhals,

dsim. **Gothe.**

Scholaitu peena zentrifugu karalis ir wisur erzeenitais

„Radiator-Kurjer“

Separators.

Dabonams Weetalwâ, pee W. Heldt kga.

Leelas un jaunas

wehja dsirnawas

uf rullеem greeschamas ar tschuguna augschas welbomu **isdodamas** uf 6 jeb wairak gadeem uf renti no brihwas rokas, pee Saukas Swirgldares mahjas saimneeka Kalwischki kga, Jaunjelgawas apr. Kursemê. Tuwakas sinas turpat. 1649

„Radiator-Kurjer“

separators

ir katra laukſaimneeka draugs un laimes nesejs.

Dabonams Stukmanse, stanzitâ pee H. Appelrofft kga.

Rigas Musikas skola

Leelâ Smilschu eelâ 36 (v. Gizycki).

Eesahzeji kà ari tahdi kas jau **mahzijuschees** preeksch **wisàm nodalam war peeteiktees** katru deenu no pulksten 10—6 kanzlejâ.

Direktors **Hans Nedela.**

Restorana atwehrschana.

Godatai publikai ar scho padewigi pasinoju, ka sawu **par jaunu uslaboto restoranu**

weesnizu „Alexandre“

esmu atwehris. Dsehreeni no eewehrojamakàm firmam. Mehrenas zenas. Alus no muzas à 5 kap.

Usmanigu un laipnu apkalposchanu apsolidams

augstzeenibâ

Johann Leepin.

Manâ apgahdeenâ nupat isnahza ewehrojama grahmata, kuru sirsnigi apsweiks katrs dsejas draugs:

Wina Keisariskas Augstibas Leelkunasa

Konstantina Konstantinowitscha

DSEJAS.

(1879—1899).

Latwiski tulkojuschi **E. Nelubins** un **Fr. Kiepers.**

Ar Augstâ Dsejneeka gihmetni un kritiski-biografisku skizi.

350 l. p. uf glihta papihra ar diwkrahsainu druku. Maksà brosheta 125 k.; pusaudekla wahkâ 165 k.; audekla wahkâ ar selta eespeedumeem 2 rbl.; selta greesumâ 250 kap.; uf **sewischki glihta papihra** schagranahdas sehjumâ, selta eespeedumeem un selta greesumâ 3 r. 50 k. Pa pastu peesuhtot 30 k. wairak.

J. A. Frey, Rigâ,

grahmatu pahrdotawa, Leelâ Kehninu eelâ Nr. 28.

Wehl neweena schujama maschina

naw tik ahtri peekrischanu eemantojuse tiklab pee pirzejeem kà pahrdewejeem, kà zaur sawu weenkahrscho mechanismu eezeenitàs

Original „Victoria“ schujamas maschinas,

kuras naw lihdsigas ne Singera ne ar zitu sistemu schujamàm maschinam. Winu isturigà un weenkahrschakà konstrukcija atsihta wisur par labako.

Dabujamas pee generalpilnwarneeka **M. Ruttakas,**

schujamo, adamo maschinu un welosipedu magasina Rigâ,

Wehwern eelâ Nr. 20.

Ewehrojams pirzejeem: Katrai **ihstai Original „Victoria“ schujamai maschinai** atrodas **uf rokas** bez nosaukuma **Original „Victoria“** ari wehl **№ 3.** M 186/8

Par ihstàm garantètikai tad, jaus katra gabalina atrodas schehlsird. mahfas bilde.

Jauns lihdseklis no nepahrspehjamas wehrtibas ir **Dr. Obermeyera**

Herba seepes.

No daudz ahrsteem uslabako eeteiktas. Herba seepes pahrspehj wisus lihdschinejos lihdsekkus pret **sausu** un **klapju ehdi, pinneem, lahsumeem, daschadeem issitumeem, ahdas neeseschanu, blausgam** un ziteem ahdas netihrumeem.

Kà labakais dseedeschanas lihdseklis pret katru ahdas issitumu ir **Herba seepes** uf galwoschanu gluschi neskahdigas un neatstahj uf weselas ahdas nekahda eespaida, bet gan masgajotees ar winàm, kà ar labakàm toaletes seepem, dara ahdu sewischki gludu un smalku, kà ari dod gihmim baltu isskatu.

Pehz mas leetoschanas jau labakee panahkumi.

Dabujamas wisàs apteekàs un apteeku pretschu tirgotawàs.

Galwenà noliktawa preeksch Kreewijas: **M. Schneider,** Rigâ Schkuhnu eelâ Nr. 1.

Scholaitu slawenais un eezeenitais

Separators ir „Radiator-Kurjer“.

Dabonams Wez-Gulbenê pee **D. Weschzeem** t.

Slawenee „Radiator-Kurjer“ Separatori

ir dabonami Welenâ, pee **K. Jaunsem** kga.

Weesnizam! Beedribam! Kafejnizam! Restoraneem!

Katalogi par brihwu ar peesuhtischanu!

Katalogi par brihwu ar peesuhtischanu!

Instrumentus

noderigus augschminetàm eestahdem ar un bez naudas eemetumeem un ar pahrmainamam notim, peedahwà **leelâ iswehlê**

D. Makowsky,

Rigâ, Kaufs eelâ Nr. 9. Tel. 1887.

Jul. Heinr. Zimmermana

musikas instrumentu fabrikas weetneeks **Sw. Peterburgâ, Maskawâ, Leipzigâ, Londonâ.**

Zemu rahditaji un noschu sarakstî bez maksas.

Agronoms

J. Bitseneeks,

laukſaimneezibas un ruhpneezibas maschinu noliktawa, agenturas un komisijas weikali

Rigâ, Leelâ Kehninu eelâ Nr. 29, uf Wehweru eelas stuhra, jaunbuhw. namâ.

Jelgawâ, Katoku eelâ Nr. 46.

Jaunatwehrtas nodaļas: **Daukſtê, Krihsburgâ.**

Amerikas patenta wisjaunakos peena separatorus

Globe,

krehjmosch. spehja 72, 125, 170 stp. stundâ.

Orion,

krehjmoschanas spehja 265 stopu stundâ.

Globe un Orion seperatori lihdſ schim tà **krehjmoschonâ** kà **weeglas gaitas** sinâ **pahrspehjuschi ikkatru zitu sistemu.**

Globe un Orion seperatoru trumulis, ar pee ilgakas darbinaschanas, nekad **neaiskes,** zaur ko panahkta **weenadi tihra krehjmoschana.**

Globe un Orion seperatoru trumula apgreeschanàs ir daudz **lehnaka,** kà pee ikkatras **zitas sistemas,** kadehl ari winu **isturiba pahrspehj** wisus **zitus seperatorus.**

Godalgota: 1901. g. Rigâ — Jubilejas isstahdê — bronsa medals.
1902. g. Zesweinê I. godalga — diploms.
„ „ Rujenê — I. godalga bronsa medals.
„ „ Amsterdamâ — I. godalga — **sudr. medals.**
„ „ Londonâ — starptautiskâ isstahdê — **selta** med.
1903. „ Zesweinê — I. god. Jelg. Lauks. beedr. **sudr.** m.
„ „ Walmeerâ — I. god. Kaug. Lauks. b. **sudr.** m.
„ „ Zehsis — I. god. Keis. Widz. sozied. **sudr.** m.
„ „ Walkâ — I god. bronz. **walsts** m. (Fin. Min.)
„ „ Terbatâ — bronsaFin. Min. m. (nepeenemts).
„ „ Wilandê — I. god., **sudr.** medals.
„ „ Româ, starptautiskâ isstahdê — **selta** med.
„ „ Schagarê — augstaka godalga, Goda dipl.
„ „ Londonâ — augstaka godalga Goda dipl. un **selta medals.**

Schuhschanas skola,

Rigâ, Terbatas eelâ Nr. 7.

Apsinigi un pamatigi eemahza ahtrâ laikâ skatot pehz katras skolneezes spehjas un tschakluma, mehra nemschanu, schnitu sihmeschanu, peegreeschanu un schuhschanu pehz lihdſ schim wehl weenigi godalgotas un no mahzibu eestahdschu pahrwaldes eeteiktas metodes.

Eewehrojot preekschsihmigo mahzibas pasneegschanas kahrtibu, kà ari to, ka schi ir weenigà no waldibas atlauta tamlihdsiga skola Rigâ, vat Baltijâ, scho skolu apmeklet ir sewischki eeteizams skolneezem: 1) kuras wehlas ihsakâ laikâ pamatigi eemahzitees schnitu sihmeschanu un wisu dahmu un behrnu apgehrbu pagatawoschanu; 2) kuras wehlas dabut weetu par preekschstrahdneezem waj direktrisem, un 3) kuras mahzijuschàs pee kahdas schuwejas, darbnizàs waj skolàs, kuràm naw teesiba isdot peenahzigas apleezibas.

Skolas nauda par pilnu schnitu sihmeschas un schuhschanas kursu 25 rubl. Pehz kursa beigschanas, uf wehleschanos teek apgahdata weeta.

PS. E. Seidman arodiskâ skolâ jaunu skolneetschu usnemschana wisos arodos, kà: schnitu sihmeschanâ, schuhschanâ, weschas schuhschanâ, rokdarbos, spodrpleteschanâ, kihmiskâ tihrischanâ, adischanâ uf maschinas, auschanâ un saimneezibâ katra mehnescha 1. jeb 15. deenâ.

Tuwakas sinas pasneedz personigi jeb rakstiski pret 7 kap. pastm.

Ehrtas mahzibas telpas — elektriska apgaismoschana.

Skolas preekschneeziba.

Mahzibas wehstules

grahmatweschanâ, stenografijâ, prakt. rehkinaschanâ u. t. t. **Prospektus** (ar autora gihmetni) katram issuhta par 7 kap. pastmarku. Adrese: С.-Петербургъ, В. Рѣвшкій Остр. № 29. Г-ну Р. А. Кноке.

„Wadonis pa Peterburgu“ ar peesuht. maksâ 34 kap.

R. A. Knoke, mahzibas wehstuku isdewejs.

Zurba un bagatibu, labklahjibu un laimi nesejs katram laukſaimneekam

„Radiator-Kurjer“

Separators.

Dabonams **Kastranâ,** pee **M. Grünstein & dehla** t.

W. C. Kiesslinga

pianofortu un harm. magasina Rigâ, Leelâ Jehkaba eelâ Nr. 3, blakus birschai. 102

Fligeli, pianinos, harmoniumi.

Dalu maksa.

Drukats pee grahmatu drukataja un burtu lehjeja Ernsta Plates, Rigâ, pee Petera basnizas.

Sche klaht „Literariskais Peelikums“.